AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՑՔԸ
Սիրիա տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
Արտաքին տարի. 6. Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՏ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԲՆԵՐՈՒ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

أزتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931 — 5 — ԶԵՌՔԷ ՀԱՍԸ 3.50 Ս. Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաւոտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 122 (414)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐ

Նոյնութեամբ հրատարակեցինք Մամբրէէյնի Թոքախտանոցի Խնամակալութեան կողմէ, հրատարակութեան համար մեզի ղրկուած երկու տեղեկագիրները և անոնց կցուած քանի մը վկայագիրները։

Մենք արդէն յայտնած ենք ժամանակին մեր կարծիքն ու տեսակէտները այդ ցաւոտ հարցին նկատմամբ։ Քննիչ Յանձնախումբի երկու հատուածներուն առանձնապէս պատրաստած տեղեկագիրները ոչ մէկ նորութիւն կը պարունակեն։ Երկու տեղեկագիրներն ալ գովեստով կը խօսին Խնամակալական մարմնի տարած աշխատանքներուն և մանաւանդ, ամենէն կարևորը, Թոքախտանոցի առողջապահական վիճակին և խնամքին շուրջ։ Հաշուական և մատակարարական տեսակէտով սակայն կը գտնեն անգոհացուցիչ և անքննելի և անորոշութեան մէջ կը ձգեն իրենց կարծիքներն ու տեսակէտները։ Որքան ալ աշխատին մեղմացնել և արդարացնել Խնամակալութեան այդ անփոյթ և անտարբեր գործունէութիւնը ազգային հաստատութեան մը հաշուական գործառնութեանց հանդէպ, անօգուտ է։ Ծանր դատապարտութեան ենթակայ են անոնք և պատասխանատու հաներային դատաստանին առջև։ Եօթը տարի շարունակ ապօրէն և անհաշիւ մատակարարութեան մը պատասխանատուութենէն զերծ չեն կրնար ըլլալ մեր հոգևոր պետերուն հետ նաև մեր ազգային իշխանութիւնները, որոնք ոչ մէկ օր հետաքրքրուած են այդ փրկարար հաստատութիւնով։

Ինչպէս ըսինք Քննիչ Մարմնի տեղեկագիրները, թէպէտ ըստ էութեան միևնոյն նկարագիրը կը կրեն, սակայն իրարմէ կը տարբերին իրենց եզրակացութեանց մէջ։ Առաջինը, ընդհանրապէս բացատրագիր մը հեղած նպատակէն, համառօտ մէկ պատմութիւնն է Թոքախտանոցին, որուն մէջ բացայայտ կերպով կը նշմարուի մոլեռանդումը գործուած անկանոնութեան։ Յանձնախումբի երկու անդամները, ընդունելով հանդերձ որ հաշուապահական օրէնքները չեն յարգուած Խնամակալութեան կողմէ, սակայն այդ թերացումը բրոնական արգիլիքը կը նկատեն անոնց բաշխաղբաղ վիճակին և առանձին պաշտօնեայ մը վարձելու համար պէտք եղած ծախքը խնայելու նախանձախնդրութեան։

Երկրորդ տեղեկագիրը, քիչ մը աւելի որոշ կը խօսի այդ անկանոնութեանց շուրջ, առանց մանրամասնութեանց խորը թափանցելու և մեղադրելու փորձեր ընելու։

Երկու տեղեկագիրներն ալ դժբաղդաբար որոշ եզրակացութեանց չեն բերեր ընթերցողը մատակարարական և հաշուական գործառնութեանց շուրջ։ Սակայն շատ որոշ կերպով կը շեշտեն որ, հակառակ զանազան չարամիտ յայտարարութեանց և ըսի ըսաներու Մամբրէէյնի Ազգային Թոքախտանոցը բացարձակապէս սպանդանոց մը չէ և տրուած պայմաններու տակ լաւագոյն հոգածութիւնն ու խնամքը ցոյց տրուած է հոն ապաստանող հիւանդներուն։

Այս կէտը կը շեշտենք անոր համար, որ Մամբրէէյնի Թոքախտանոցի քննադատները առաւելապէս կը ծանրանային այդ կէտին վրայ և կ'աշխատէին հանրութիւնը համոզելու որ ան սպանդանոց մըն է և թէ ալ հոն ապաստանողները դատապարտուած են մահանալու՝ սնունդի և խնամքի չգոյութեան երեսեն։ Իրականութիւնը սակայն տարբեր է։ Յանձնախումբի քննութիւններէն զատ, օտար կարևոր անձնաւորութիւններու վկայութիւնները ցոյց կուտան որ առողջապահական տեսակէտով Մամբրէէյնի Հայկական Թոքախտանոցը կը գտնուի լաւ վիճակի մը մէջ և հիւանդներու հանդէպ տրուած հոգածութիւնը բաւարար է։

Եւ այդ բոլորը ի հարկէ նկատի ունենալով տրուած պայմանները։ Արդիական վերջին դարմանումները և գիտական կատարելագործուած մէթոտները կարելի չէ ակնկալել հայ Թոքախտանոցէ մը, որուն տարեկան պիւտճէն հազիւ մէկ մասներորդը կը կազմէ տեղական այլ Թոքախտանոցներու, որոնց հիւանդներուն թիւը դժուար թէ հաւասարի մերինին։ Եւ այն այլ ի՞նչ դժուարութիւններով, աշխարհի չորս ծագերէն մուլորով հաւաքուող անկայուն գումարներ կը կազմեն անոր պիւտճէն։

Հետևաբար դժուար չէ եզրակացնել թէ՝ ի՞նչ տկնկալութիւններով տոգորուած էին այն մարդիկը, որոնք կ'ուզէին խափանել այդ հաստատութիւնը, որուն մէջ 40է աւելի հայ Թոքախտաւորներ կը խնամուին այսօր։

Ցաւով կը տեղեկանանք որ այժմ նիւթական ծանր տագնապի մը ենթարկուած է Մամբրէէյնի Թոքախտանոցը և դադրած են դրամական աղբիւրներ։ Եթէ այսպէս շարունակուի, իհարկէ պիտի վտանգուի հանգիստը հոն ապաստանող հիւանդներու և նոր դժբախտութիւն մը պիտի աւելնայ գաղութահայ ազգէն ցաւոտ կեանքին վրայ։

Ժամանակն է սթափելու և հակաթոքախտային մխուիթիւն մը կազմելու, նման ուրիշ ազգերու, որոնք ամէն ճիգ ի գործ կը դնեն արգիլելու համար այս աղիտաւոր հիւանդութեան տարածումը։

Պիտի անդրադառնանք այս խնդրին։

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻՍԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Ազդարար» 30 Յունուար թիւի խմբագրականով կը գրէ։—

Այս ցաւառանջ հարցումը կ'ուղղենք Վիեննայի Միաբանութեան, որ աթենք մը ի վեր կարծես խաչակրութեան ելած է մեր ազգային արժէքներուն դէմ։

Նրէկ, պատմական Խորենացին խայտ հանեցին պատմական կրթարան մը մէջ, ի նեկայութեան հոգեւոր պետին, վասակաւոր մտաւորականներու եւ ընթացաւոր պատանիներու։

Այսօր, անշուշտ Եղիշեն է որ կը խոսանգեն, դարձեալ հրապարակով, փարիզանայ ժողովուրդի աչքին առջեւ։

Վաղը, անշարակոյս պիտի փակին միւսներուն օձիքին, Փարպեցիին կամ Նեղիկին, ու մագերեն բռնած դարձ դար պիտի քաշուտեն ու կոխոտեն, ինչպես անսանձ ձիերու պոչին կապուած անպէս դիակներ...։

Թող ոչ ոք յանդգնի բերան բանալ յանուն «գիտական» եզրակացութեան, կամ ինչ որ «բանասիրութեան»։ Վարդապետք որ համարձակեցաւ լեզու երկարել հսկայ Խորենացիին, ոչ մէկ սովորական գրոցբրոց մրն է, ուր մնաց գիտական եւ պրպտող։ Իսկ Հայր Ակինեանցներ, որոնք ալ այնքան յոյս քաշած ըլլան, վերջի վերջոյ պարզ հեռեւակներն են գերման գիտունցներուն, եւ հեռեւաբար անկարող իրենց հասակին վեր պաղամներ արձակելու։

Ցեղոյ բոլոր չորենն «գիտական» պիտակը, եւ խարդախ ապրանքներու փակցնելով չծախեն իբրեւ եզրաբանութեան վերջին յայտնութիւնը։ Բանասիրութիւնը որմէ թեւ կ'առնեն երբեմ գիտութիւն չէ, այլ շատ նախնական ու առաձգական ուսումնական սիրութիւն մը, գերի՝ երեւութական նմանութիւններու, ու տարուական ենթակայ անակնկալներու եւ ժխտումներու։ Թող բանան իրենց մէկ վարպետին՝ Կարիէրի գրոյկը, եւ տեսնեն թէ ինչպես Խորենացիին այդ խնդրոյն կը խոսուի իր *սխալած ըլլալը*, բանի մը հիմնական պարագաներու մէջ։ Արդարեւ, կը բաւէ որ թանգաւոր մը կարեւոր հնութիւն մը ելնի երեւան, որպէսզի ամբողջ ոլորան այս ինչ կեցի մասին արձակուած վճիռները։

Ըսել կ'ուզենք թէ ի զուր կը բրուչիք բանասիրութեամբ։ Անոր թեւերը մեղրամոմէ են եւ չեն դիմանար ցաւին։ Միաբեր որոնցմէ՝ այո՛, մոռեցէք ուղղի վրայ Խորենացիին, բայց իբրեւ գիտական վճիռ հրապարակ նետել՝ պարզապես եղեռն է, բուն իսկ գիտութեան դէմ։ Բանասիրութիւնը դեռ շատ հաց ու պանիր պէտք ունի, ասանալու համար այդ գիտոյսը։

Իսկ դեռ չուսումնասիրեցին ամենեն հոգեւոր կեցը։ Յանուն ինչի՞ այս մամբակրօնութիւնը։ Ի՞նչ տան գերեզմանները բանալ եւ մեռելները դարձ դար փոխադրելի, երբ ապրիլ ամբողջ զանգուածներ տաճարի նման ծովի ծովէ ծով եւ երկիր կը նեռուին։ Նրէնեն Ե. դարու պատմիչ է եղեր թէ Թ.ի. ի՞նչ օգուտ ապրի ազգիդ, որուն արիւնը կը հրես։ Կրնա՞ս անոր լեզուն սորվեցնել բանի մը հոգիի, բնդունգա՞լ ես անոր ոգին նեռնչելու Աստուծոյ կամ Հունգարիոյ Հայերուն, եւ կամ անոր գործածած գիրը տարածելու ուծացած սեռունդներու մէջ։ Իսկական ազգասիրութիւնը այս է։ Ապա թէ ոչ, ոնիր է ոսկեդարեան գրիչ մը լլկելու եղել Փարիզի նման տեղ մը, ուր Հայերը մանկապարտեզ անգամ չունին, եւ հայ տղան Մխաւպեան աղուոր Ա. Բ. Գ.ը չէ որ կը նեգէ, այլ Ֆրէնկին A. B. C.ն...։

Շատ դարձար եւ լպրծուն գեսցի մը վրայ ինկած էք, Վիեննակա՛ն Միխիթարեանցներ, եւ Աստուած գիտէ ո՞ւր պիտի հասնիք այս բաւայգորը ընթացքով։ Եթէ Հռոմն է նպաստակիցը, ուրեմ ուղիներ չեն պակսիր։ Զի՞ որ ամեն համբայ նոճ կը տանի...։ Իսկ եթէ հայ ծոցն է, վա՛յ մեզի...։

ԴԱՍԵՐ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Արամին պէս ոմ պիտի անուշ ըլլար Յայնին և փրկիչ հանդիսանայ օտարներու լուծը կրող մեր հայրենիքին։

Զերմեռանդ և երկիւղած հաւատացեալներ կան՝ որոնք Սիմէոն Մերուանցիի պէս անհամբեր կ'սպասեն նոր Արտաներու և Մշակներու ծնունդին, որ նիհոսներ պատկասին հայու զորութիւնն և զրկեն մարդարիտ թագ։

Այո՛, մեզի պէտք են նոր Արտաներ և Մշակներ որոնք Հայրենիքը պարտաւորիչ գարձնեն անուանով միայն հայ մնացողներուն։

Գլատոն իմաստասէրի իսկ հիացման արարակայ ատենաբանութեան դիւցազն Արտաշեսներու պէտք են։ որոնք հայ բարոյականի և պատուոյ խորհրդանշան ըլլան, եւ պատիւն ու սէրը իշխանութենէն բարձր բանեն և չուզեն թագաւորութեան մը հետ փոխել Հայ Գոսիքը։

Ա՜հա՛ Շամիրամ թագուհին, ունի պերճ ու նուրբ հասակ, յուշանութիւր կլոր ճակատ, վարդի կարմրութեամբ պատուած մատեր, կեսասի պէս բոսբարգեղ նուրբ ու վաղվաղուն շրթունքներ, մեծաքանչ մազեր, մէկ խօսքով, երկնային գեղեցկութիւն՝ տեսաւ մեր Արտաշեսները և սակայն իր սիրած կ ոչ նստարդին հետ չփոխեց։

Ցեն մեռաւ և օր մը արքունական համար Մասիսի մէջ կը ննջեն մեր քաջերը։ մեր պաշտելի նախնիները ոդիները։ այդ գլխաւոր կրնական էակները՝ մենք եւ հաւատանք թէ երկնային բարի և ազնիւ ոգիներ են՝ վրէժխնդիր հայրենական պատուոյն և արքայական մեծ վայելչութեան զէմ եղած յանցանքներուն և նախարարներուն։

Հաւատանք թէ, երկնային օր մը, Աղէզ կամ Ծարաւէզ կոչուած այդ բարի տգիները պիտի լիզեն պատրազի դաշտին վրայ իրենց հայ գիւցազներուն գէմքերը և կենդանութիւն տան մեր նահատակներուն։

Չհաւատանք թէ քաջերը կը մեռնին. հաւատանք թէ քաջերը արդարութեան և պատուհաս պաշտօնեաներ են։ Գիտանանք թէ հին հռովմայեցոց թերգներուն նման մեր ամէն մէկ սիրելիի, ամէն մէկ հանգուցեալի ուրուականը գարձած է պահապան հրեշտակը իր ընտանիքին։

Մեր մէջն են և կ'ապրին հայոց նոր Կարդոներն ու Գարոյները՝ որոնք օր մը դարձեալ պիտի կրնան իմաստութեամբ յաղթիլ և վերջապէս իրենց իշխանութիւնը։

Դարձեալ պիտի գայ Գարոյի հեռատես որդին Հրաչեան, որ հայրենիքը օտարներուն չպիտի վաճառէ, այլ հայասանը զրաստնելու և ազատելու գործնական ծրագիրներ մշակէ։

Այո՛, օտար պատժիչներու իսկ ներքրգներու արժանացած Տիգրան Ա. Երուանդեանները հոգին կրող կարիքներ պիտի ծնի ցեղը՝ որոնք պիտի զուրգուրան հայ փաստերու վրայ և պիտի սիրուին իրենց իմաստասէր, քաջ և աշխարհալեզն գործերով։

Ոյժի և կոյսի խորհրդանշան, պատերազմի և յաղթութեան ոգի վանդներ ծիրանի ծովէն ու հասարէն պիտի ծնին և պիտի ունենան կրակէ մազեր և պիտի ըլլան բաղմաբարդ և արև ալսի և յաղթութեան առաստաններ։

Ցեղին ոգին ցեղին ցոյց տալու համար օրօնենք գիւցազնական շքեղ ի երանելի օրերը և պատուական անհատականութիւններ։

838 Ն. Ք. կը տեսնենք որ Ներսեսեանի կործանման մարմնաւոր լեռնած ժամանակակից մարդարէն, որ գիրքոս Ցեղայ Աստուծոյ կը կոչուի, կ'ըսէ. «Այսպէս ասէր Աբրահամեան թագաւորութեան, եւ Աստուածային դիցն, նեռակալներ բերէք, հանեցէ՛ք ամբարիշտ Բարեկոնին վրայ ու զայն կործանեցէք։

Դիցքեր թագաւոր դիւցազնին խօսքն է որ յեռանալուց ազգութիւնն կ'ընէ և կը գրուի Բարեկոնի աւերակներուն վրայ։ «Մեր հայուն զարկածն է՝ ալ չապրիս։

Կիկերոն գոչելով կը լիչէ թէ դիւցազնին՝ Գոմիէոսի յաղթած ըլլալու պարագան, վասնզի Հռոմի պարտքերը ոչին իսկ երգած էր, «Մի՛ վարեր զորս ի Հայաստան, չէ բարեաց»։

Արմենիան անկախ ու անվտանգ կը Աստրեսանի ժեռոզը պեռութեան ազդեցութենէն, ժարգասաններ և նոյն իսկ Աստրեսանի հզոր ինքնակալ Մէնէքէքիրմի ազատիչներն ալ բոլոր ֆայտասանին ատանով դարձ փախչելու երկիր մը չգտան։

Երբ աշխարհեան Ասիոյ 12 պետութիւններ կը մտաբանին և չեին կրնար ընդունիլ Անիբալը, Արշակունեաց հիմնադիր Արտաշիր հայ պետն էր որ հիւրընկալեց իր երկրին մէջ Հռոմի տեսարքերը, մեր ծրագիրները, երբ կը դիտէի մեր շահին, մեր ծաղումին, մեր կուսակցութեան, մեր թէորիներուն, մեր հաւատքին ու իտէալներուն, մեր գաւառած ազգասիրութեան և ուղղութեանը։

Այսպէս՝ գրքերուն մէջէն կեանք առնող դէմքերը մանաւոր կերպով հեռաքրքիր կը գտանան մեզի, եթէ մեր սիրած մարդիկը, մեր յարգած, մեր երգած, մեր օրհնած մարդիկը կը ներկայացնեն։ Մեր մէջէն աւելի ժարքանք ունեցող հոգիները իրենց տենչերուն, իրենց անտրիչին, իրենց ծարաւին մարմնացումը եղող բաբարացուած դէմքերը կը սիրեն։ Մեր մէջէն աւելի գրական հոգիները կը փնտռեն իրենց ծանօթ դէմքերուն հիշդ ու իրական պատկերացումը։ Թայց միեւնոյն է օրէնքը երկուքին համար ալ, կ'ուզէ ոսկը ամուր փակած ըլլայ հոգին, կ'ուզէ թեւածի երկինքի կապոյտներուն մէջ։ Ի՛ր գիտցածը, ի՛ր տեսածը, ի՛ր հասկրածը կամ ի՛ր ուզածը, ի՛ր ըղձանքը, ի՛ր երազը։ Մանաւոր կերպով գրուիչ, յուզիչ ու զգեղցիկ է այն գրուածքը, որ ամենէն աւելի տեսք կը հիւսուի ընթերցողի հոգին։

Հաւատաւոր ամենէն աւելի հեռաքրքրին և ցնցին պիտի մեզի այն գրական երկերը, որոնց մէջ նկարուած ու վերլուծուածը կարծես թէ մենք ինքներս ենք, այսինքն երբ գրքին «հերոսը» կամ հերոսինակը գոնէ իր հիմնական կողմերովը կը կրէ մեր հոգին, մեր հակումները, մեր վարանքները, մեր զգայու ու գործելու առանձնայատկութիւնները, ունի մեր մասաւոր ծաղերը։ Այս ստեղծիչ բազմաթիւ կողմերով նոյնութիւնն ու նմանութիւնը չատ հաղուադէպ է անշուշտ գրքի անձին ու մեր անձին միջև։ բայց չափազանց տարողական երևոյթ է, երբ գրքերուն մէջ նկարուածն ու նկարագրուածը մեր հոգիին այս ու այն կողմը կը կրէ, մեր զգայական ու կամեցական ենին այս ու այն որոշ առանձնայատկութիւնը, մեր անձնաւորութեան մէկ կտորը, մէկ երեսը։ Մեր անձի այդ մասնակի գիւտը գրքին մէջ և հոգէկ առաջնորդող անխուսափելի ներքին համեմատութիւնը չափազանց կ'զգաստեցնէ մեզի եւ բաւականութիւն կը պատճառէ։ որովհետեւ միայն գիցանուշ Նարգիզը չէ, որ կը գողայ հանդէպն երբ իր դէմքին արտացոլացումը կը դիտէ ջրերու առաջին պէս։

Անձնականութեան խաղցած դերը սակայն առով ալ չի վերջնար գրքերու բերած վայելչին մէջ։ Ուրիշ ճամբով մըն ալ մեր անձը կը դառնայ ուրախութիւններու և հանդիսներու ադրիւր, երբ չփման մէջ կուգայ գրքերու հետ։ և այս ճամբան չատ է բանուկ ու տարողական։ Ընթերցումը մտքերու զուգորդութեամբ, որոշ նմանութիւններու հետեւանքով կ'արթնցնէ մեր յուշերը, իրրև վկայ կամ օրինակ կը կանչէ մեր կեանքի յիշողութիւնները կամ պարզապէս կը յիշեցնէ մեզի մեր ապրումները, անցած դէպքերը, մեր եղած տեղերը, մեր ճանչցած դէմքերը, կը վերակենդանացնէ երբեմն ասստիկ պայծառ կերպով մեր կեանքի այս ու այն վայրկեանը, ամբողջ եղելութիւններ, պատմութիւններ։ Այդ վերյուշերը իրենց հետ կը բերեն իրենց յուզումները, իրենց ախորժն ու անախորժը, այսինքն վերապրիլ կուտան մեզի մեր հին հանդէսները։ Եւ ինչքան որ մեր մարդին մէջ կենդանացած այդ՝ իրերը, տեղերը, անձերը կապուած ըլլան ուժեղ զգացումներու, ինչքան որ արթնցող յիշատակները, յիշողութիւնները մեր անցեալի թանկագին ու կարեւոր վայրկեանները ներկայացնեն, և ինչքան որ խորունկ ու յստակ կերպով կատարուի այդ զարթնումը ինքը, այնքան աւելի խոր ու բուռն կ'ըլլան բնականաբար և մեր զգացած հաճոյքը։

Արդէն հոսկէ ալ կը բղխի գեղարուեստական երկի մը հրապոյրին մէկ խոշոր բաժինը։ Գեղարուեստական ստեղծագործութիւնը իր տեսակի կախարդ մըն է, կը ոգեկոչէ մեր հին ու անցած, աղուսը օրերը, հին ու անցած անդարձութիւնի դէմքերը, հին ու հնայիչ խօսքերը, հին ու դիւթիչ շարժումները։ Ամէն գեղարուեստական գրական երկի մրտա տողերէն ու էջերէն կայծեր կը թափին մեր հոգին և կը վառեն մեր ներքին, մեր սեփական կրակները, երբեմն կը բրտրնկեն ամբողջ հին հրդեհներ։ Օտար նիւթերէն և օտար կառուցումներէն հոսող վայելչներուն կը հիւսուին մեր կեանքի՝ յուշերէն ծորող յուզումները։ Այդ բոլորը ընթերցման միջոցին կը ձուլուին իրարու և մենք չատ անգամ որոշել ալ չենք կրնար՝ ո՞րը մեզմէն է և ո՞րը գրքէն. բայց այդ ձոյլ ու ընդհանուր ազդեցութեան տակ է, որ մենք կը գնահատենք գրքերը, կը սիրենք, կը մերժենք կամ տարբեր կը նեռենք մէկդի։

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԳԻՐՔԸ "ԵՍ"

Դրեց՝ ԼԻԹՈՆ ՇԱՆԷ

Գիտական, ընկերական և արուեստի վայելչները գրքի մը տուած հաճոյքներուն երեք հիմնական խումբերը կը ներկայացնեն իրենց բոլոր տարբերութիւններուն ու անհատական խառնուրդներովը։ Սակայն այդ ամենը միասին առած գեռ չեն տար գրքի մը մեզի ընծայած բոլոր ուրախութիւններն ու յուզումները։ Գիտակերը լրիւ գտնելու համար ստոնց վրայ պէտք է աւելցնենք ուրիշ խումբ մը վայելչներու, որոնք ընթերցանութեան ժամանակ դուրսի տարկաներու էութենէն չէ, որ մեզի կը հաղորդուին, *այլ* թէեւ անոնց ազդեցութեանը տակ՝ բայց կը ըղձին մեր ներքին էութենէն, մե՛ր կեանքէն, մեր սեփական անձէն։ Մէնչ գիրք բացի իր տեսակ մը ընդհանուր և ամենուն համար եղող առարկայական վայելչներէն կուտայ մեզի նաև զուտ մեր եսին ու մեր անհատականութեանը յատուկ վայելչներ, անձնական վայելչներ։

Եւ գրականութեան պատճառած զուարճութիւններուն մէջ ամենէն աւելի ուր կերպով զգացուած հաճոյքները հիշդ ատոնց են, որոնք այս կամ այն ձեւով կը կապուին մեր անձնական կեանքին։

Առարկայական վայելչներն ալ անշուշտ կապուած են մեր խանձին, քանի որ վայելչը մենք ենք եւ քանի որ վայելչը մեր սեփական մտքնոյի գործունէութեանը մէջն է, բայց ատոնք կապուած են մեր անձին, այսպէս ըսեմ, մէկ ծայրով ատացողը մենք ենք, բայց ազդուողը, ներկայացուածը, ցուցադրուածը, բացատրուածը դուրսն է մեր եսէն, դուրսի աշխարհէ, հասարդ առարկայէ։ Իսկ երբ գրքին մէջ ներկայացուած կեանքը, նկարագրուած գործը, պատկերացուած մարդը, վերլուծուած հարցը ինքն ալ օրէնք կերպով առընչութիւն կ'ունենայ մեր անձին հետ, բնականաբար գրուածքը իր երկու ծայրովը կը կապուի մեզի, կրկնակի՝ չափով հետաքրքիր կը դառնայ, կրկնակի՝ ուժով հրաւիրչ ու գրաւիչ։

Այսպէս՝ գիտական խնդիրներու մէջ միշտ մեզի համար մասնաւոր կրաւոր ու արժէք ունի մեզի մասնաւոր կերպով կ'ըղձաղեցնէ ու կը յուզէ եթէ խօսքը մեր սեփական մասնագիտութեան մասին է, մեր գործին ու ասուեստին, երբ կը շօշափէ մեր նպատակները, մեր ծրագիրները, երբ կը դիպչի մեր շահին, մեր ծաղումին, մեր կուսակցութեան, մեր թէորիներուն, մեր հաւատքին ու իտէալներուն, մեր գաւառած հոգեբանին և ուղղութեանը։

Այսպէս՝ գրքերուն մէջէն կեանք առնող դէմքերը մասնաւոր կերպով հեռաքրքիր կը գտանան մեզի, եթէ մեր սիրած մարդիկը, մեր յարգած, մեր երգած, մեր օրհնած մարդիկը կը ներկայացնեն։ Մեր մէջէն աւելի ժարքանք ունեցող հոգիները իրենց տենչերուն, իրենց անտրիչին, իրենց ծարաւին մարմնացումը եղող բաբարացուած դէմքերը կը սիրեն։ Մեր մէջէն աւելի գրական հոգիները կը փնտռեն իրենց ծանօթ դէմքերուն հիշդ ու իրական պատկերացումը։ Թայց միեւնոյն է օրէնքը երկուքին համար ալ, կ'ուզէ ոսկը ամուր փակած ըլլայ հոգին, կ'ուզէ թեւածի երկինքի կապոյտներուն մէջ։ Ի՛ր գիտցածը, ի՛ր տեսածը, ի՛ր հասկրածը կամ ի՛ր ուզածը, ի՛ր ըղձանքը, ի՛ր երազը։ Մանաւոր կերպով գրաւիչ, յուզիչ ու զգեղցիկ է այն գրուածքը, որ ամենէն աւելի տեսք կը հիւսուի ընթերցողի հոգին։

Հաւատաւոր ամենէն աւելի հեռաքրքրին և ցնցին պիտի մեզի այն գրական երկերը, որոնց մէջ նկարուած ու վերլուծուածը կարծես թէ մենք ինքներս ենք, այսինքն երբ գրքին «հերոսը» կամ հերոսինակը գոնէ իր հիմնական կողմերովը կը կրէ մեր հոգին, մեր հակումները, մեր վարանքները, մեր զգայու ու գործելու առանձնայատկութիւնները, ունի մեր մասաւոր ծաղերը։ Այս ստեղծիչ բազմաթիւ կողմերով նոյնութիւնն ու նմանութիւնը չատ հաղուադէպ է անշուշտ գրքի անձին ու մեր անձին միջև։ բայց չափազանց տարողական երևոյթ է, երբ գրքերուն մէջ նկարուածն ու նկարագրուածը մեր հոգիին այս ու այն կողմը կը կրէ, մեր զգայական ու կամեցական ենին այս ու այն որոշ առանձնայատկութիւնը, մեր անձնաւորութեան մէկ կտորը, մէկ երեսը։ Մեր անձի այդ մասնակի գիւտը գրքին մէջ և հոգէկ առաջնորդող անխուսափելի ներքին համեմատութիւնը չափազանց կ'զգաստեցնէ մեզի եւ բաւականութիւն կը պատճառէ։ որովհետեւ միայն գիցանուշ Նարգիզը չէ, որ կը դողայ հանդէպն երբ իր դէմքին արտացոլացումը կը դիտէ ջրերու առաջին պէս։

Անձնականութեան խաղցած դերը սակայն առով ալ չի վերջնար գրքերու բերած վայելչին մէջ։ Ուրիշ ճամբով մըն ալ մեր անձը կը դառնայ ուրախութիւններու և հանդիսներու ադրիւր, երբ չփման մէջ կուգայ գրքերու հետ։ և այս ճամբան չատ է բանուկ ու տարողական։ Ընթերցումը մտքերու զուգորդութեամբ, որոշ նմանութիւններու հետեւանքով կ'արթնցնէ մեր յուշերը, իրրև վկայ կամ օրինակ կը կանչէ մեր կեանքի յիշողութիւնները կամ պարզապէս կը յիշեցնէ մեզի մեր ապրումները, անցած դէպքերը, մեր եղած տեղերը, մեր ճանչցած դէմքերը, կը վերակենդանացնէ երբեմն ասստիկ պայծառ կերպով մեր կեանքի այս ու այն վայրկեանը, ամբողջ եղելութիւններ, պատմութիւններ։ Այդ վերյուշերը իրենց հետ կը բերեն իրենց յուզումները, իրենց ախորժն ու անախորժը, այսինքն վերապրիլ կուտան մեզի մեր հին հանդէսները։ Եւ ինչքան որ մեր մարդին մէջ կենդանացած այդ՝ իրերը, տեղերը, անձերը կապուած ըլլան ուժեղ զգացումներու, ինչքան որ արթնցող յիշատակները, յիշողութիւնները մեր անցեալի թանկագին ու կարեւոր վայրկեանները ներկայացնեն, և ինչքան որ խորունկ ու յստակ կերպով կատարուի այդ զարթնումը ինքը, այնքան աւելի խոր ու բուռն կ'ըլլան բնականաբար և մեր զգացած հաճոյքը։

Արդէն հոսկէ ալ կը բղխի գեղարուեստական երկի մը հրապոյրին մէկ խոշոր բաժինը։ Գեղարուեստական ստեղծագործութիւնը իր տեսակի կախարդ մըն է, կը ոգեկոչէ մեր հին ու անցած, աղուսը օրերը, հին ու անցած անդարձութիւնի դէմքերը, հին ու հնայիչ խօսքերը, հին ու դիւթիչ շարժումները։ Ամէն գեղարուեստական գրական երկի մրտա տողերէն ու էջերէն կայծեր կը թափին մեր հոգին և կը վառեն մեր ներքին, մեր սեփական կրակները, երբեմն կը բրտրնկեն ամբողջ հին հրդեհներ։ Օտար նիւթերէն և օտար կառուցումներէն հոսող վայելչներուն կը հիւսուին մեր կեանքի՝ յուշերէն ծորող յուզումները։ Այդ բոլորը ընթերցման միջոցին կը ձուլուին իրարու և մենք չատ անգամ որոշել ալ չենք կրնար՝ ո՞րը մեզմէն է և ո՞րը գրքէն. բայց այդ ձոյլ ու ընդհանուր ազդեցութեան տակ է, որ մենք կը գնահատենք գրքերը, կը սիրենք, կը մերժենք կամ տարբեր կը նեռենք մէկդի։

ՇԷՅԽ ԷՄԱՏ ՄԵՌԱԾ

ՄԱՀԱՎԱՃԻՌՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

28 ՀՈԳԻ ՊԻՏԻ ԿԱԽՈՒԻՆ

Էնկիւրի, 1 Փետր.— Գոլոսյ լուրերէն կ'իմացուի որ Շէյխ Էսատ էֆէնտիի մահուան վճիռը լսելուն պէս մեռած է։

Գոլոս, 1 Փետր.— Մահուան գատապարտուածներէն 5 հոգիի ներում շնորհուեցաւ իրենց ատրիքի մեծութեան պատճառաւ։ Շէյխ Էսատ ծանր հիւանդութենէ մը վերջ մեռաւ։ Թաղմանին մէջ։

Իզմիր, 1 փետր.— Մուսթաֆա փաշա Մէնէմէն գրգռաւ։ Մահուան դատապարտուածներէն Շէյխ Էսատ, տղան Մէլի, Նամիկնճի Հասան, Փիւշիւք Հասան և Ալի Խոճա իրենց անցած տարիքին պատճառով պիտի ներուին և պիտի դատապարտուին 24 տարուան բանտարկութեան։ 22 հոգիի մահուան վճիռը հաստատուեցաւ։ Մեղադրեալները բանտարկութեամբ պիտի պատժուին։

Էնկիւրի, 3 Փետր.— Ազգային Մեծ Ժողովը հաստատեց 28 հոգիի մահուան վճիռը, որ արուած է Գատերազմական Առաջնի կողմէ։

ՆՕԹԵՐ ՀԻՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԵՕԹԸ ՄԱՀՈՑՈՒ ՄԵՂՔԵՐԸ

Մեր երանելի նախնիքը եօթը մահացու մեղքեր հնարեր են։ Ամենք գործողը դժուխք կ'երթայ եղեր չիտակ։ Ի՞նչպէս երանելի մարդիկ որ գեր են դժուխք չերթալուն գաղտնիքը։ Արքայութեան ճամբան կ'երևայ թէ այնքան դժուար չէ եղեր գտնել առաջ դրախտին բանալիները Պապին ձեռքը տանցած։ Եօթը մեղքերէ հեռու մնալով կարելի է եղեր այն առեն Հայր Աբրահամու գոգը բազմիլ։ Հիմա թող գան ու այդ մեղքերը չգործեն տեսնեմ։ Մարդ ա՞ն առեղը կ'ըսեմ։

Հպարտութիւնն է եղեր առոնց առաջինը։

Հպարտ մարդը չի սիրուիր եղեր։ կ'ուզեն եղեր որ մարդ ոչ իր ունեցածովը պարծենայ, ոչ ալ իր խելքովը։ Ադուորութիւնն անգամ պէտք չէ եղեր հպարտ դարձնէ մէջը։ Պէտք է եղեր որ հարուստը աղքատին քով չամչնայ նստիլ, ու գիտնականները չարհամարհեն ոգէտը։ Թաղականը, առաջ, չի սոնքար եղեր վարժապետին քովէն անցած առեն։ «Պատուելի» մարդիկ են եղեր մեր հին ուսուցիչները՝ իրենց տիպողսը բողոքականներուն ճանկը չանցած։ Մեր եկեղեցւոյ հայրերը հպարտ անէջ են թափեր հպարտ մարգոց գլխուն, ու չեն ֆեր որ անոնցմէ մէկ հաստ արքայութիւն մնայ։

Ամիս հպարտ մարդուն ա՛վ բան կ'ըսէ որ։

Ի՞նչ գնաս ունի եթէ մարդ քիչ մը գոռոզ ըլլայ։ Ճիշդ է՝ աղքատին չի վայլեր գոռոզութիւնը։ Բայց հարուստին վրայէն շուքը կ'երթայ՝ եթէ ամենուն հանէ գլխարկը։ Թաղականը՝ ձեր աչքին՝ ի՞նչ պիտի արժէր եթէ տասնամ մը պէս հանողին խնդար։ Թաղականը՝ եթէ՝ դէմը չթափուեցնէ քիչ մը, ու գլուխը վեր չքաշէ՝ ոչ վարժապետ բարևի կը կենայ դէմը, ոչ ալ ժամկոչը սթոու կը վազցնէ եռևէն։ Քանի մը օր համալսարանին փոքրցէն անցած ու ցուցափեղկերուն մէջէն քանի մը հեղինակի անուն սորված մէկը եթէ գոռոզութիւնն ալ չունենայ՝ հապա ինչպէ՞ս պիտի աղդէ մեր վրայ։ Մինակ իր հասակո՞վը։ Մէկը գոռնելու համար, հիմա,

— Ինչ հպարտ մարդ է, կ'ըսեն...

* * *

Նախանձն էր երկրորդ մահացու մեղքը։

Պէտք չէ չարանայիր ուրիշին ունեցածին ու վաստակին, դրացիդ աղուոր հասակին ու անոր կնկան գեղեցկութեանը։ Եթէ մէկը պալատին մէջ բնակէր, դուն՝ քու խրճիթդ նստած՝ պէտք է ուրախանայիր հետը։ Եթէ փողոցը տեսնէիր իակ աղուոր կնիկ մը՝ պէտք է փառք տայիր կնկանդ ծակաւոր դէմքին կամ թորչոմած այտերուն։

Նախանձէն կը ծագէին առաջուրիշ շատ մը մեղքեր, — կոիւը, ատելութիւնը, քէնը, նոյնիսկ ոճիրները։ Ատոր համար մեր հին հոգեւոր հայրերը դժուխք կը ղրկեն եղեր նախանձոտ մարդը, որովհետեւ Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ նախանձով սկսաւ այս զզուելի աշխարհքը։ Նախանձն էր Ադամին կերցուց արգիլեալ պտուղը, ու նախանձն էր որ զայն դուրս քշեց դրախտէն։ Նախանձն էր որ զրգռեց Կայէնը, և հին ու նոր բոլոր Կայէնները...

Նախանձոտ մարդիկը հիմա սակայն ի պատուի են։

Հիմա ա՛լ բան չես կրնար ըսել երբ տգէտ մարդիկը խելքիդ նախանձին, ու անճարակները ճարպիկութեանդ։ Պէտք է այք գոչես երբ յաջողութիւնները դրգռեն չուրջիններուդ նախանձը, ու չարտանն փառքդ տեսնելով։ Չէ՛, պէտք չէ բան ըսես։ Նախանձը հիմա յաջողելու պայման է, կ'ըսեն։ Մէկը որ դիմացինին հարստութեանը չի կրնար նախանձիլ՝ աղքատ կը մնայ ինքը՝ ու գիտունները, իբրև թէ անզօր պիտի դառնային՝ եթէ նախանձը չկրծէր դիրենք։ Ու մարդիկ, իրենց ներսի չար դևը պարտկելու համար, հնարեր են նաև չքմեղանք մը։

— Բարի նախանձը...

Այո՛, ազնուացուցեր են հիմա մարդիկ նախանձը...

* * *

Երրորդ մահացու մեղքը բարկութիւնն էր։

Բարկութիւնը մա՛յրը նկատուած էր ոճիրներուն։ Ան էր որ մարդոց մէջ կը վերսաղեղէր անասունը, ու ցայն գերի կ'ընէր կիրքին։ Մեր պապերը չէին ներեր որ հայրը բարկանայ տղուն, ու մուսանը՝ կնոջը։ Սաղմոսերգուն անգամ դարեր առաջ պատգամեց.

— Բարկացէք եւ մի՛ մեղանչիք...

Բարկացողին մեղքին թողութիւն չկար։ մեր պապերը որքա՞ն ճիգեն ըրեր արդեօք չբարկանալու համար։ Ի՞նչ մարթիրոսներ օրհներ են իրենց դահիճը՝ որպէսզի արժանի ըլլան Յիսուսին արքայութեանը։ Նահատակուելը են առանց տրտունջի, առանց պուտ մը բարկութեան։

Հիմա եթէ մէկը չբարկանայ՝ ապուշի տեղ կը դնեն։

Եթէ անարգես մէկը ու ան չբարկանայ՝ վա՛տ կը նկատէ ինչոգ աշխարհը։ Պէտք է նախատինքի մը դէմ զայրանա, փրփրիս, դուն ալ նախատես՝ ոչ պէսզի աշխարհը հիանայ վրադ, քեզ դնէ տղամարդու տեղ։ Հայհոյանքի մը առջև եթէ լուռ մնաս, ու գոհանաս չոքիս-չոր արհամարհանքով մը, մարդիկ վրադ պիտի արգահատին, ու քեզ յանցաւոր պիտի հանեն։ Մինչդեռ բարկացող մարդը չուտ մը համակիր կը ճարէ։ Դատարանն անգամ կը թեթևցնէ պատիժը բարկութեան մը ազդեցութեան տակ գործուած ոճիրին։ Ու մարդիկ այս մեղքն ալ պարտկելու համար՝ հնարեր են սրբամիտ չքմեղանք մը։

— Արդա՛ր բարկութիւն...

* * *

Չորրորդը մահացու մեղքերէն ծուլութիւնն էր առաջ։

Մայլ մարդը կ'երևայ թէ յարգ չունէր Աստուծոյ առջև, որովհետեւ Եհովան ինք էր որ հրամայեց Ադամը դրախտէն վռնտած առեն։

— Քու քրտինքովդ պէտք է հաց ըլես դուն հացդ։

Ու մեր նախնիքը պատառ մը հացի համար կը սիրէին քրտնիլ։ Հարա՛մ կը նկատէին առանց քրտինքի չահուած հացը։ Մշակը պէտք է ինքը տքնէր հողին ընդերքը բանալու և նեռելու համար սերմը, պէտք է ինքը քամուէր արևուն տակ՝ հունձքը քաղելու համար, պէտք է ցորենը աղար ու հացը թխէր, պէտք է դիմանար փուռին կրակին դէմը, որպէսզի կարենար խաղաղ խղճմտանքով բերանը դնել հացին պատառը։

Հիմա աշխարհը դէպի ծուլութիւն կ'երթայ։

Ինչո՞ւ համար է հապա մեքենան եթէ ոչ դիւրին մը սեղանը բերելու հացը, առանց որ մարդը յոգնի, քրտնի։ Առաջ Քրիստոսի գերեզմանը համբուրելու համար հէք ուխտաւորները տարիներով ճամբայ կը քալեն եղեր։ Ի՞նչ արժէք ունի հիմա ուխտը երբ օդանաւը մեկ մը քեզ Երուսաղէմ կը նետէ։ Մեր մայրիկները, առաջ, արիւն-քրտինքը կը մանեն եղեր մեր սեղանը հագուստ ըլլա մը կամ գաբա մը բերելու համար։ Հիմա մեր տիկինները կը սպասեն որ գիտութիւնը հնարէ հրաչալի դեղահատ՝ որպէսզի կերակուր չեփեն ա՛լ։ Ու հիմակուան մարդիկը կ'ուզեն որ առանց հաճալարան երթալու՝ փիլիսոփայ կարին մեր գլխուն, ամանց գիրք մը կարդալու՝ ճառ խօսին մեզի, և ուրիշէն զողցուածը մեզի քչելով՝ դիրք չենն չուտ մը։ Գիտութիւնը հարկաւ կը դանէ գիւրին մը դրախտ մտնելու գիւտն ալ...։

* * *

Ագահութիւնն ալ նկատուած էր մահացու մեղք մը։

— Երկրի վրայ հարստութիւն մի՛ դիզէք, հրամայեց տէրը։ Ու մեր նախնիքը զգուշացան շատնել իրենց ինչքը՝ դժուխքէն վախնալով։

Հիմա՝ Օ՜, տարբեր է հիմա։ Եթէ ագահութիւնը մահացու մեղք ըլլար՝ մարդիկ այսքան պիտի տառապէ՞ին շատցնելու համար իրենց ոսկիներուն դէզը։ Գողերը պիտի գոհանային քիչով ու ձեռք չպիտի տային իրենց օձիքը։

Եթէ ագահութիւնը իրաւցնէ մեղք ըլլար՝ դժուխք պիտի քշուէին մեր եպիսկոպոսներէն, վարդապետներէն տէրտէրներէն շատերը։

* * *

Որկրամոլութիւնն ալ կար եօթը մահացու մեղքերուն մէջ։

Հիմա ա՛լ փոխուած է աշխարհը։ Հիմա ալ ծոմ պահող կայ, ոչ ալ պահք բռնող։ Առանց ծոմի-պահքի ալ կարելի է արքայութիւն մտնել դիւրին մը։

Եթէ ծոմ պահես հիմա՝ աշխարհը պիտի բամբասէ քեզ։

— Խեղճը հացի դրամ չունի։

Եթէ փորձուիս չորեքշաբթին, ուրբաթը բռնել՝ պիտի ծալասն ե՞տևէդ։

— Գոթ չունի խեղճը...

Բայց սեղանիդ վրայ թող լոգան աղանդերները, ու գինիները գոյն փոխեն, թող ձուկերը կարգի սպասեն ու պտուղները չուարեցնեն աչքդ, աշխարհը պիտի սքանչանայ վրադ, ու պիտի քեզ դրուատէ։

— Անպիտանը գիտէ բերնին համը։

Կարծեմ արքայութիւնն ալ ամենէն առաջ քեզի՛ պիտի բացուի...

* * *

Եօթներորդ մահացու մեղքը բրդեախոնութիւնն էր։

Այս բառը դժուար է բացատրելը։ կ'երևայ թէ մեր նախնիքը ատով են բացատրել ուղեր մնացած բոլոր մեղքերը, — կնամոլութիւնը, չնութիւնը, արուամոլութիւնը, և այլն։ Այսինքն բոլոր այն մեղքերը զորս սատանան կը ձգէ մարդուն միտքը։ Մեր նախնիքը աղօթքով կը յաղթեն եղեր դևերուն։ Հիմակուան աղօթքները այդ ուժը չունին։

Հիմակուան մարդիկը բղխանութեան տեսա՛կը կը խորհին, ու մեր հոգևորականները է՛ն առաջ իրենք։ Հիմա չընո՛ղը կ'այպանեն մարդիկ։

— Ճաշա՞կ ունի որ խեղճը... կամ թէ՝

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ. ա՛յ անցեր է առենը...

... Ի՞նչ կը կարծէք. բղխանոց մարդոցմէն ալ հա՛տ մը դժուխք պիտի չերթայ։ դրախտին հուրիներն իակ անոնց են...

ՇՐՋԻԿ

ԴԱՇՆԱԿ-ՀՕՅՊՈՒՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿ ԿԸ ԳՐԳՌԵՆ

Անգլիացիները իկ չեն ունեիր իւրտերը զիներով եւ թրխական հող դրկելով

«Միլլիէթ»ի 27 Ցունուարի թիւին

Սէյիտ Բասուլ Երճիլի և Զիլանի շարժումներուն մասնակցեալ Քէօր Հիւսէյնի տղաքներէն Նասրիր Մէհմէտի եւ հայ Իպրահիմ Շիկոի հետ։

Իպրահիմ Շիկո, Սամսունցի հայ մը՝ է և ռուսական նախկին սպայ։

Դեղամ կամ Քէրէմ Քարաքէօսէցի հայ մըն է։ Այս հայը Էդրիի մէջ սուրհանդակի պաշտօն կատարած է։

Ասոնցմէ Շիկո, Երեւանցի Վալի որ Վէլի ծածկանունով կը ճանչցուէր և Քարաքէօսէցի Դեղամ, 13 Ապրիլին, Մաքուի հրամանատար Ֆէթթուլլահ Խանի տղուն հետ միասին Խալիտ աղայի քով եկած են եւ Թաւրիզի «Հայպունէի կազմակերպութեան միջամտութեամբ անցագիր կ'առնեն ֆէվիրի Լիւշէր Հասան Խանէն ու Արարատ կանցնին։ Հասան Խանի Հայպունէի և Էդրիի հետ տեւական չփման և յարաբերութեան մէջ ըլլալը փաստող շատ զօրաւոր փաստեր ունինք։

Էդրիէն փախչողները առաջին անգամ բանտարկեալ վերջ, նորէն ազատ արձակողը և կարգ մը աշխրէթները զինելով դէպի մեր սահմանները ղրկողը պարտիներն էին։ այս ճշմարտութիւնը գիտեն բոլորը և եւրոպական մամուլը գրեց արդէն այդ մասին։

Այս բոլոր կազմակերպութիւններէն, պատրաստութիւններէն եւ և բրօքականներէն վերջ, Էդրիի շարժումներուն երբ և ինչպէ՞ս ըսկսիլը, որո՞նց ինչ տեսակ դերեր խաղալը և ինչպէս վերջանալը կրրկնել աւելորդ է։ Միայն թէ մեր

* * *

Եօթներորդ մահացու մեղքը բրդեախոնութիւնն էր։

Այս բառը դժուար է բացատրելը։ կ'երևայ թէ մեր նախնիքը ատով են բացատրել ուզեր մնացած բոլոր մեղքերը, — կնամոլութիւնը, չնութիւնը, արուամոլութիւնը, և այլն։ Այսինքն բոլոր այն մեղքերը զորս սատանան կը ձգէ մարդուն միտքը։ Մեր նախնիքը աղօթքով կը յաղթեն եղեր դևերուն։ Հիմակուան աղօթքները այդ ուժը չունին։

Հիմակուան մարդիկը բղխանութեան տեսա՛կը կը խորհին, ու մեր հոգևորականները է՛ն առաջ իրենք։ Հիմա չընո՛ղը կ'այպանեն մարդիկ։

— Ճաշա՞կ ունի որ խեղճը... կամ թէ՝

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ. ա՛յ անցեր է առենը...

... Ի՞նչ կը կարծէք. բղխանոց մարդոցմէն ալ հա՛տ մը դժուխք պիտի չերթայ։ դրախտին հուրիներն իակ անոնց են...

ՇՐՋԻԿ

ազակներուն իրար ոպանելը կուգան, ինչպէս որ քիւրտերու էդրիի մէջ թշուառ և պարտուած ըլլալը համայն աշխարհին հաղորդողը առաջին անգամ անգլիական «Բոյթէր» գործակալութիւնը եղաւ։ Թիւրքերը իրենց այս յաջողութեան համար չեն հպարտանար, որովհետեւ ճշմարտողը նորէն իրենց եղբայրներն են։ Քիւրտերը լաւ դաս մը առին։ տեսան որ օտարները մինչեւ կէտ մը կուգան և երբ տեսնեն որ վտանգը հասած է, քիւրտերէն զատ ուրիշ մարդ չմնար մէջտեղ։

Այս շարժման մէջ հայերու կարեւոր դեր մը խաղալը որոշ է։

Շատ զարմանալի է թէ՝ քիւրտեր ինչպէ՞ս իրենց մէջ առած են հայերը։ Անոնք միամիտ լեռնցիները ճմլել կուտան և վերջն ալ անոնց գերեզմաններուն վրայ պար կը պարեն։ Եթէ մեզի ուժ մը պէտք է, ոչ թէ օտարներու մօտ, այլ մեր մէջ փնտռելու ենք։ Օրինակի համար «արեւելքցիներու դաշնակցութիւն» մը կամ «արեւելեան ազգերու միութիւն» մը կազմելու ենք։ «Քիւրտերը պէտք չէ մոռնան որ Թրքական փաստաբուր և փառապանծ պատմութենէն զատուելով, օտարլուծին տակ մնալ եղերական վախճան մը կ'ունենայ»։

Պարսկաստան հրատարակուող «Սէչէնտա» թերթը 7 Դեկտեմբերին կը հրատարակէր քիւրտի մը նամակը։

«Արաբները կըսեն որ, խելացի մարդը կարիճի ծակէն ներս մտար չխօթեր, երբ անդամ մը անկէ խածնուած է։ Մինչդեռ քիւրտերը միեւնոյն ծակէն քանի քանի անգամներ իրենց զիրենք թունաւորել տուին։ Շէյխ Մէհմէտի և Շէյխ Սիւլէյմանի գլխուն եկող փորձանքները յայտնի են։ Քիւրտերը կըսեն որ, ոչխարը իր գանուելին ոտքը չկոտրեր։ Մեր ոտքերը կոտրողները թիւրքերը չեն։ Սխալ հաշիւը Պաղտատէն ետ կը դառնայ կըսեն, այս խօսքը շատ շիտակ է։ Իրականութեան մէջ մեզի Պաղտատէն եկող հաշիւներուն բոլորն ալ սխալ եղած են։

Քիւրտերը շատ ծանր փորձութիւն մը անցուցին և այդ նպատակ ի համար աշխատողներն ալ իրենց մուրազին հասան։

2 (Շար.)

Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԸՆԵԼ

ԿՐԻՓԷ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կրիփը երեւան եկած է դարձեալ, ինչպես կը հաւատան բժիշկները։ Այս առթիւ, հետեւեալ միջոցները կը թելադրուին հանրութեան իբրեւ նախազգուշութիւն.—

1 Ննջասենեակին ու աշխատասենեակին օդը յաճախակի փոխեցէք, մանաւանդ, երբ միաժամանակ բազմաթիւ անձեր կը բնակին հոն.

2. Մի՛ կենաք այն սենեակներուն մէջ, ուր կրիփով պառկող հիւանդներ կան։

3. Սոսրգեցէք կարկառ լուսէ և լուացէք ձեր բերանն ու անդունքը, կերակուրի աղէ ջուրի կամ քանի մը կաթիլ բենքիւր ա՛ոթի լուծոյթով։

4. Ծայրայեղօրէն մաքուր պահեցէք ձեր ներքին ճերմակեղէնները։ Ամէն օր, յաճախակի լուացէք ձեր ձեռքերը, օճառով և ջուրով։

5. Զգուշացէք տարապայման յոգնութենէ և պաղառութենէ։

6. Խուսափեցէք մարդոցմէ, սրոնք կը փորնգան կամ կը հազան։ Եթէ երբ դուք կը փորնգաք կամ կը հազաք, թաշկինակ մը բռնեցէք ձեր բերանին։

7. Լաւ կ'ըլլայ, եթէ հակակրիմ ֆային շիճուկով պատուաստուիք։ Ամէն անոնք, որ կրիփէ պառկող հիւանդներ կը խնամեն և կամ [illegible] կարգի հիւանդ մը ունին իրենց տանը մէջ։

8. Երբ կը զգաք հիւանդութեան առաջին ախտանշանները, այսինքն ընդհանուր յոգնութիւն, գլխուցաւ, յոգնուածներու մէջ ցաւեր, քթի վազուքով հարբուխ, կոկորդի ցաւ, կոտրտուս և այլն։ պէտք է անկողին մտնէք անմիջապէս, տաք բարձի ներ խմէք և քինին առնէք։ Այն պարագային երբ ախտանշանները կը շարունակուին և աւելի կը շատնան պէտք է կանչէք ձեր բժիշկը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀՐՈՆԻԿ

ՊԷՊԷՔԴ

(Կատակերգութիւն, երեք արար.
Ա. Հանրքէնէ)

Կիրակի իրիկուն տեղի ունեցաւ գերասան Ե. Զաքրատի այնքան ոպասուած ներկայացումը, Թատրոն Քրեսթալի մէջ։ Բեմադրուեցաւ Ա. Հանրքէնի Պէպէքիսը։ Կատակերգութիւն մը։ Ո՛չ մեծարժէք, ո՛չ ալ անտանելի բլլալու աստիճան հասարակ ու չնորհազուրկ։ Բայց հետաքրքիր ու շահեկան իր բարոյականն կողմերով։

Մարդ մը (Ուիլիըմ) որ [illegible] կը տառապի զաւակ մը ունենալու տենչէն, կը ձանձրանայ ու կը զրաբանայ իր կնոջ առօրեայ ստանաւորութիւններէն ու կը հեռանայ։ Իր կինը (Բէթի) բարեկամներու (Մէկի ու Ճիսի) խորհուրդներով և ժանդգալութեամբ, ժանուկներու պատանարանէն նորածին մը կ'որդեգրէ ու կը հնոգարէ իր ամուսինին թէ մանչ մը ունեցեր է։ Կը վերադառնայ ան։ Ոչ մէկ գաղտնիք չկայ արեւին տակ որ ժամանակ չայտնէ։ կը պարզուի կեղծիքը իր ամէն կողմերով։ Այլեւս բաժանում մը տեղի չ'ունենար, վարչունի կինն ալ հաճոյք կը զգայ զաւակ մը ունենալէ, կը յայտնի իր նախկին սուտերուն ամենութիւնը ու կը խոստանայ երբէք չսուտել։

Ամերիկեան ու Ֆրանսական սրբամտութիւններու խառնուրդ մը կամ աւելի ճիշդը ձուլում մը, երբեմն մեզի, բայց յաճախ ոսարկի գովի մը պէս, կ'անդի կատակերգութեան առաջին արարէն մինչեւ երրորդ արարը։ Ու այս սրամիտ և հեգնախառն խօսքերէն, խնդալի ձեւին տակ կը զեղուն բարոյական դասեր։ Հոս չէ՞ հնդինակին վարձատրութիւնը։ Կատակերգութեան բարքերը սրբագրել չէ՞ իր նպատակը։

Ներկայացումը իր ամբողջութեան մէջ անցաւ յաջող։

Ճիսի դերով դերասան Ե. Զաքրատ անդամ մը եւս ցուցադրեց կատակերգակի մը բոլոր յարմարութիւններ ու շնորհքները։

Դերասանուհի Ասիա Կոստանեան անձնաւորեց Բէթին բնական բնականութեամբ և հասկացողութեամբ։

Պ. Տ. Աճէմեանի խաղարկութիւնը Ուիլիըմի ճկուն գերին մէջ տժգոյն փայլ մը ունէր։ Ո՛չ. քիչ մը ճիգ ու խնամք։ Արուեստը կամայականութիւն չէ։

Օր. Ասնիտա Մէկիի դերով և Օր. Արաքս Զօորի դերով, որպէս ըսկզբնաւորութիւն շատ գէշ չէին։

Պ. Պ. Պոյոս, մանաւանդ և Բոպպուրեան յայտ էին իրենց ստանձնած դերերուն մէջ։ Ն. Ֆ.

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

թիւ 11

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԷՊՔԸ

ՀԱՅ ՔՈՄԻԹԷՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

ՍԱԻՏ ՓԱՇԱՆ ԿԸ ՍԱՐՍԱՓԻ ՀԱՅԵՐԷՆ

ՊԷՏ ՕՂԼՈՒԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԶԷՆՔԻ ՏԷՐՈ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ԱՌՔԵՆ

Սաիտ փաշայի այս վարչապետութեան միջոցին սկսաւ հայկական դէպքը։

Հայկական քոմիթէներուն արտասահմանի և դլխաւորաբար Ժընէվի և Լոնտոնի մէջ հաւաքուած պետերը Թիւրքիոյ մէջ գտնուող իրենց յեղափոխականները զէնքերով և դպրոցներով զինած էին։

Յեղափոխական լիտրէրը իրենց պայթեցնելիք ապստամբութիւնը իրաւացի և հայ ժողովուրդը ճնշուած և անիրաւուած ցոյց տալու համար իրենց ամբողջ ուժովը կաշխատէին։ Ամէն տեսակ հրատարակութիւններէ զատ անոնք կարեւոր եւ ազդեցիկ քաղաքական անձնաւորութիւնները և մասնաւորաբար եւրոպայի փափուկ տիկիններու դուռն ու զգացումները դրդռելով, եւրոպայի հանրային կարծիքը ի՛ շահ մեզի կը դարձընէին։

Վերջապէս ապստամբութիւնը գլուխը ցցեց. ատոր մասնրամասնութիւնները ծանօթ են բոլորին։ Հայկական ապստամբութիւնը և անոր հետեւանքով հայ յեղափոխականներու կատաղած սարսափելի դէպքերը կրկնուեցան կարգ մը կուսակցութիւններու մէջ և միեւնոյն առեն Պոլսոյ փողոցներուն մէջ։

Սաիտ փաշա չկրցաւ ասոնց առջեւը անցնիլ։ Ապստամբութեան քաղաքի զանազան մասերուն մէջ արիւնալի ընդհարումներով տեղի ունեցած միջոցին, Սաիտ փաշա վախցաւ Բարձրագոյն Դուռ երթալէ։ Իր կեանքն ու հոգին շատ սիրող Սաիտ փաշան օր մը ինծի յայտնեց որ հայ յեղափոխականներու իր անձին դէմ մահ փորձ մը ընելը հաւանական ըլլալով զգոյշ մնալը հարկաւոր է, հետեւաբար խնդրեց որ Թագաւորին հաղորդեմ և Մապէյնի Քիկնապահներէն մէկ երկու հատին Բարձրագոյն Դուռ երթալ գալու առեն իրեն ընկերանալը ապահովեմ։

Սուլթան Համիտին հաղորդեցի խնդրանքը։ Հրաման տրուաւ։ Սէրեասքէր փաշային իմացուցի։ Սաիտ փաշայի պաշտպանութեան պաշտօնը ստանձնող Քիկնապահներէն մէկը, իրիկունը ուշ առեն քովս կանչելով տեղեկութիւն ուզեցի։ Ան ըսաւ.

— Սէրեասքէր փաշան ինծի հրամայած էր Սաիտ փաշայի հետ Բ. Դուռ երթալ գալս և անոր պաշտպանութեան և ապահովութեան հոգ տանելս։ Ընկերներուս հետ միասին Սաիտ փաշայի Գօնագը դացինք։ Կառքը պատրաստ էր։ Մենք ալ պատրաստուեցանք։ Սաիտ փաշա Գօնագէն ելաւ և դուրսէն վարձքով կառք մը բերել տուաւ և հեծաւ անոր մէջ. իսկ մեզի ալ հրամայեց որ իր պաշտօնական պարապ կառքին հետեւելով երթանք։ Այս կերպով ինք վարձուած կառքով մեր առջեւէն գնաց և մենք ալ պարապ կառքը հետապնդելով մինչեւ Բարձր. Դուռ գացինք։

Պետական մարդու մը այսքան վախկոտ և կասկածոտ ըլլալը դեռ տեսնուած չէ։ Թէպէտ պէտք է մարդ հոգ տանի իր անձին պաշտպանութեան, բայց անտեղի կերպով, խաղաղ ժամանակ մը, կառավարութեան պետի մը այս ասոիճան ծիծաղելի և վախազդու կարգադրութիւնը կրնար ժողովուրդի վրայ շատ գէշ ազդել և անոր կասկածները շատցնել։

Թագաւորի հարցումին վրայ այս տեղեկութիւնները հաղորդեցի իրեն։ Համիտ արդիւնց այդ կարգադրութիւնը։

Հայ յեղափոխականները Սաիտ փաշան այնքան վախցուցած էին որ, օր մը ան պալատ դալով, Մապէյնիճի Արիֆ պէյի միջոցով Թագաւորէն խնդրած էր որ իր ընտանիքը պալատ ընդունուի։ Միեւնոյն առեն, Սաիտ փաշան, Սուլթան Համիտին առաջարկած էր Հայոց Պատրիարքարանի զինուորներով պաշարուիլն ու թնդանօթի բռնուիլը։

Ասոնք սարսռազդեցիկ երեւոյթներ էին։ Սուլթան Համիտ այլեւս Սաիտ փաշայի դատողութիւնն ու արամաբանութիւնը կորսնցնելը և կացութեան տէր ըլլալու կարողութենէն զրկուիլը հասկցած էր։ Շատ մտածելէ վերջ, Համիտ որոշեց կառավարութեան զեկը ուրիշի մը յանձնել և երեկոյեան ուղղակի պալատ հրաւիրուելով Քեամիլ փաշային յանձնուեցաւ դակիճը կազմելու պաշտօնը։

Հայերը երբ Պոլսոյ փողոցներուն մէջ իսլամ ժողովուրդին վրայ յարձակիլ և իրենց զէնքերն ու դաշոյնները գործածել սկսան, իսլամներն իրենց ձեռքը ունցած փայտերով ինքնապաշտպանութեան ոտիպուեցան։ Այդ միջոցին օր մը, ոուս դեսպանատան թարգմանը ձեռքը փայտ մը սեղեակէս ներս մտնելով ըսաւ։

— Իսլամներ ահա այս փայտերով հայերը կը մեռցնենք։

Ի պատասխան այդ յայտարարութեան, անոր հաղորդեցի որ հայերու վերջին սիսթեմ Ըէվոլվէրներուն և դաշոյններուն դէմ իսլամները այդ փայտերով կը պաշտպանուին։

Այդ օրերուն տրուած ժուրնալներէն և ձեռք առնուած տեղեկատուութեան միջոցներէն հասկցուած էր որ Պէյ Օղլուի հայ եկեղեցիին պատին մէջ պահուած են հայ յեղափոխականներու զէնքերն ու փամփուշտները։ Ատոր վրայ հրաման տրուեցաւ Զապթիյի նախարարութեան խուզարկութիւն կատարել։ Հրամանը գործադրուեցաւ և քանդուեցաւ եկեղեցւոյ պատը։ Զէնքերու տէրն երեւան հանուեցաւ, Ազոթատեղի մը ա՛ռանց զէնքերու։

Սաիտ փաշան այնքան վախցուցած էր զանազան դեսպանները որ Բ. Դուռ գացին։ Ասոնց առջեւը անցնիլ։ Ապստամբութեան զանազան մասերուն մէջ արիւնալի ընդհարումներով տեղի ունեցած միջոցին, Սաիտ փաշա վախցաւ Բարձրագոյն Դուռ երթալէ։ Իր կեանքն ու հոգին շատ սիրող Սաիտ փաշան օր մը ինծի յայտնեց որ հայ յեղափոխականներու իր անձին դէմ մահ փորձ մը ընելը հաւանական ըլլալով զգոյշ մնալը հարկաւոր է, հետեւաբար խնդրեց որ Թագաւորին հաղորդեմ և Մապէյնի Քիկնապահներէն մէկ երկու հատին Բարձրագոյն Դուռ երթալ գալու առեն իրեն ընկերանալը ապահովեմ։

Սուլթան Համիտին հաղորդեցի խնդրանքը։ Հրաման տրուաւ։ Սէրեասքէր փաշային իմացուցի։ Սաիտ փաշայի պաշտպանութեան պաշտօնը ստանձնող Քիկնապահներէն մէկը, իրիկունը ուշ առեն քովս կանչելով տեղեկութիւն ուզեցի։ Ան ըսաւ.

— Սէրեասքէր փաշան ինծի հրամայած էր Սաիտ փաշայի հետ Բ. Դուռ երթալ գալս և անոր պաշտպանութեան և ապահովութեան հոգ տանելս։ Ընկերներուս հետ միասին Սաիտ փաշայի Գօնագը դացինք։ Կառքը պատրաստ էր։ Մենք ալ պատրաստուեցանք։ Սաիտ փաշա Գօնագէն ելաւ և դուրսէն վարձքով կառք մը բերել տուաւ և հեծաւ անոր մէջ. իսկ մեզի ալ հրամայեց որ իր պաշտօնական պարապ կառքին հետեւելով երթանք։ Այս կերպով ինք վարձուած կառքով մեր առջեւէն գնաց և մենք ալ պարապ կառքը հետապնդելով մինչեւ Բարձր. Դուռ գացինք։

Պետական մարդու մը այսքան վախկոտ և կասկածոտ ըլլալը դեռ տեսնուած չէ։ Թէպէտ պէտք է մարդ հոգ տանի իր անձին պաշտպանութեան, բայց անտեղի կերպով, խաղաղ ժամանակ մը, կառավարութեան պետի մը այս ասոիճան ծիծաղելի և վախազդու կարգադրութիւնը կրնար ժողովուրդի վրայ

ՄԱՄԼԻԹԷՑԻՆ
ԹՈՓԽԱՏԱՆՈՑԻՆ ՀԱՇԻՒՆԵՐԸ

Մամլիթէյնի թոփխատանոցի բընակիչ յանձնախումբի տեղեկագիրներուն հետ միասին հրատարակութեան համար մեզի զրկուած են նաեւ հետեւեալ վկայագիրները, իրենց բնագիրներուն կցուած.

Այս գրութեամբ կը վկայեմ թէ հայ խնամակալութեան կողմէ վարուող Մամլիթէյնի Սանաթոր-ը այցելած եմ եւ գտած եմ որ անիկա մաքուր եւ կանոնաւոր է եւ զայն չափով կը գործադրէ խնամակալութեան նպատակները որ են գլխաւորաբար, հիւանդները զատել առողջներէն, բժշկելի եղողները բժշկել եւ անբժշկելի եղողներուն ցաւերը ամոքել։

Ես շնորհակալութիւն կը յայտնեմ վարիչներուն որոնք այսքան ժամանակ դրամ կը ծախսեն հիւանդանոցը շարունակելու համար, եւ հրճուանքով կը տեսնեմ որ անիկա շարունակ կը բարեփոխուի։ ՏՕՔԹԷ ՆԻՒՄՕ

Քրօնիքէսէօր Թոթախտի Պէյրութ Սմեր. համալսարանի մէջ. բժշկական Տնօրէն Համլին Սանաթորիումի. Բժշկապետ, Տոհր էլ Պաշիք Սանաթորիումի։

Սիրելի պատուելի Հատիտեան,

Շատ ուրախ պիտի ըլլամ վերկայութեան եւ գնահատանքի խօսք մաս ես ըսելու Մամլիթէյնի Սանաթորիումի մէջ կատարուած գործին մասին։

Երբ հոն այցելեցի այս տարի շատ ազդեցայ հաստատութեան վիճակին եւ ոգիին (մթնոլորտին) մէջ տեսնուած բարեւաութեամբ։ Անիկա աւելի մաքուր, աւելի առողջարար եւ աւելի ուրախ կ'երեւէր քան էր երկու տարի առաջ։ Նոյնպէս ազդեցայ նորէն այն շատ մեծ դժուարութիւններով որոնց մէջ այդ տեղի գործը յառաջ կը տարուէր։

Այս Սանաթորիումը կրկին նըպատակ մը իրագործել կը պարտի, ան խնամք եւ դարմանում կուտայ այդ հիւանդներուն որոնք դարմանումէ կը նպաստաւորուին, եւ պէտք է ապաստան մը տայ այդպիսիներուն, դժբախտաբար թիւով ոչ նուազ, որոնց համար բժշկուելու յոյս չկայ։ Այս երկու բաներն ալ կատարելու եւ նոյն ժամանակ հաստատութեան եւ անոր պաշտօնեաներուն բարոյական ուժը պահպանել, յիրաւի շատ դժուար գործ մըն է, եւ ուրախ եմ տեսնելու որ ինչ լաւ կերպով այս դժուարութիւնները կը դիմագրաւուին։

Ուրախ եմ խորհելով որ այս Սանաթորիումը բոլորովին հայկական ջանք մըն է հայերը խնամելու համար։

Այս իրողութիւնը ինքնին զօրաւոր պահանջ մը կը դնէ աշխարհի ամէն կողմը եղող հայերու վրայ որ հաւաքաբար փութան անոր նեցուկ ըլլալու։

ՀԷՆՐԻ. Հ. ՐԻԿԶ

Վեր. Ե. Ց. Հատիտեան

Հայ Թոթախտանորներու խնամակալութիւն,

Պէյրութ

Սիրելի բարեկամ,

Շատ ուրախ եղայ այցելելու ձեր խնամակալութեան կողմէ Ամերիկեան Միսիոնի Մամլիթէյնի կալուածին մէջ կատարուող Սանաթորիումը։

Մեծապէս հրճուեցայ տեսնելով բոլոր հաստատութեան ընդհանուր մաքրութիւնն ու կանոնաւորութիւնը, եւ այդ խնամքը որ բացայայտօրէն կը տարուի հիւանդներուն թէ Ֆիզիքական հանգիստին եւ թէ ալ անոնց հիւանդութեան իմաստութեամբ դարմանին համար։

Եւ վստահ եմ որ այս ստիպողական ձեռնարկը յառաջ տանելու մէջ յաջողութիւն պիտի ունենաք որչափ ժամանակ որ անոր պէտքը զգացուի Քէմբի աղքատ հայերու մէջ եւ ուրիշ տեղ։

Մնամ ձերդ՝ ձէյմս Նիքըլ

Ամերիկեան Փրէսպիթէրիէն Միսիոնի Քարտուղար

(Մնացեալը յաջորդով)

ՀՆԴԻԿ ԻՍԼԱՄ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՍՈՒԻ ՊԷՅՐՈՒԹ

Նուռով Պէյրութ կը սպասուի Հնդիկ իսլամներու պարագլուխներէն Շէվֆիք Ալի։

Շէվֆիքէ Ալի եղբայրն է լիսր Մոհամմէտ Ալիի որ վերջերս մեռաւ Լոնտոն ուր գացեր էր մասնակցելու Կլոր Մեղանի հաւաժողովին։

Շէվֆէք Ալ Պաղեստին եկեր էր ներկայ ըլլալու իր եղբօր յուղարկաւորութեան։ Ան պիտի վերադառնայ Հնդկաստան Սիւրիա եւ Լիբանան այցելելէ յետոյ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՀԱՓԱՌԸ Բ. ԳՕՄԻՍԷՐԻՆ ՄՕՏ ՍԻՐԱՎԻՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Կանխաւ տրուած ժամադրութեան մը համաձայն, Վեհափառը անցեալ ուրբաթ օր, ժամը 4ին ներկայացաւ Բ. Գօմիսէր Պ. Բօնսօին՝ իր մայրիներու պալատին մէջ։ Ընդունելութիւնը եղաւ շատ սիրալիր։ Վեհափառին կ'ընկերակցէին Տ. Բարկեն եւ Տ. Եղիշէ Սրբազանները եւ Առաջնորդարանի գործակատար Պ. Պզտիկեան։

Ն. Մ. Օձուրիւնը նախ խօսք առնելով իր խնդակցութիւնը յայտնեց տիկ. Բօնսօի բարեդէպ ապաքինման համար։ Յետոյ յայտնեց թէ՝ Ն. Վսեմութեան եւ Հաճ. Վսեմ. նախագահին բաղձանքն էր որ մեզի Աքռոնիս հասատեսնէ Պէյրութի մէջ։ Այդ կրկնակ փափաքներուն գոհացում տալու համար անա Հայէպեն հոս փոխադրուեցանք եւ հասատուեցանք Անթիլիաս։

Բ. Գօմիսէրը բացատրութիւն ուզեց Անթիլիասի տեղւոյն, դիրքին եւ այլ յարմարութիւններուն մասին եւ առած պատասխանին վրայ խոսացաւ փոխադարձ այցելութեամբ մը անձամբ տեսնել վայրը։

Վեհափառը ի մէջ այլոց խոսեցաւ իր ժողովուրդին վերագրուած պոլշեւիկութեան մասին եւ իր խորին ցաւը յայտնեց այդպիսի վերագրումի մը համար։

Տեսակցութիւնը տեւեց ժամէ մը աւելի։

ՀԱՅ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐ ԿԱՐ ԵՒ ՉԵՒ ԿԸ ՍՈՐՎԻՆ
ԴՆԱՀԱՏԵԼԻ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ

Անցած շաբաթ օր Քէլէկեան որբանոցի 12 սանուհիներ կարի եւ ձեւի եռամսեայ դասընթացը աւարտած ըլլալով, ստացան իրենց վկայականները։

Որպէս ինքիչ, մասնաւորաբար հրաւիրուած էին տիկիններ Տամասեան, Մելէոնեան, Տատիկոսեան եւ օր. Պաղչէճեան, բոլորն ալ գրնահատելու բարձր կարողութեան տէր։ Ի տես շրջանաւարտ որբուհիներու տիրացած այս կարեւոր արհեստին եւ յառաջդիմութեան, ինչպէս տիկիններն ու օրիորդը գրաւոր գնահատգիր մը յանձնած են որբանոցի տեսչութեան, որով իրենց հիացումն ու գնահատանքը կը յայտնեն հասատեսնէ Պէյրութի մէջ։ Այդ կրկնակ փափաքներուն գոհացում տալու համար անա Հայէպեն հոս փոխադրուեցանք եւ հասատուեցանք Անթիլիաս։

Բ. Գօմիսէրը բացատրութիւն ուզեց Անթիլիասի տեղւոյն, դիրքին եւ այլ յարմարութիւններուն մասին եւ առած պատասխանին վրայ խոսացաւ փոխադարձ այցելութեամբ մը անձամբ տեսնել վայրը։

Վեհափառը ի մէջ այլոց խոսեցաւ իր ժողովուրդին վերագրուած պոլշեւիկութեան մասին եւ իր խորին ցաւը յայտնեց այդպիսի վերագրումի մը համար։

Տեսակցութիւնը տեւեց ժամէ մը աւելի։

ՀԱՅ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐ ԿԱՐ ԵՒ ՉԵՒ ԿԸ ՍՈՐՎԻՆ
ԴՆԱՀԱՏԵԼԻ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ

Անցած շաբաթ օր Քէլէկեան որբանոցի 12 սանուհիներ կարի եւ ձեւի եռամսեայ դասընթացը աւարտած ըլլալով, ստացան իրենց վկայականները։

Որպէս ինքիչ, մասնաւորաբար հրաւիրուած էին տիկիններ Տամասեան, Մելէոնեան, Տատիկոսեան եւ օր. Պաղչէճեան, բոլորն ալ գրնահատելու բարձր կարողութեան տէր։ Ի տես շրջանաւարտ որբուհիներու տիրացած այս կարեւոր արհեստին եւ յառաջդիմութեան, ինչպէս տիկիններն ու օրիորդը գրաւոր գնահատգիր մը յանձնած են որբանոցի տեսչութեան, որով իրենց հիացումն ու գնահատանքը կը յայտնեն հասատեսնէ Պէյրութի մէջ։ Այդ կրկնակ փափաքներուն գոհացում տալու համար անա Հայէպեն հոս փոխադրուեցանք եւ հասատուեցանք Անթիլիաս։

Բ. Գօմիսէրը բացատրութիւն ուզեց Անթիլիասի տեղւոյն, դիրքին եւ այլ յարմարութիւններուն մասին եւ առած պատասխանին վրայ խոսացաւ փոխադարձ այցելութեամբ մը անձամբ տեսնել վայրը։

Մինչ այդ, գիշերապահը տեսնելով խաղոյկը գիշերուան այդ ժամուն, կը վազէ եւ կը տեսնէ տխուր իրականութիւնը։ Թէպէտ դուռ կը հանեն եւ անմիջական խնամքի կ'ենթարկեն, սակայն աւա՜ղ, արդէն բաւական այրուցքներ ստացած էր ան։

Սխալ է այն լուրը թէ՝ որբուհին քարիւղ թափելով ինքզինքը այրած է։ Դեռ ան ողջ է եւ կը խրճամուտի յիշեալ հիւանդանոցին մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՆՈՒԷՐԸ
ՊԷՅՐՈՒԹ ՔԱՂԱՔԻՆ

Ամերիկեան համալսարանը անցեալ տարուան ընթացքին կարեւոր փոփոխութիւններ կատարեց Պիսի եւ Բիբօ փողոցներու անկիւնին վրայ գտնուող իր մուտքին վրայ։

Այս անկիւնը որ լուրջ վտանգ մըն էր շրջապատողներուն համար, ջնջուեցաւ ի մուտքի դուռը 15 մեթր եւ հաստելով բաւական մեծ գետին մը պարապ ձգեց։

Պ. Պարտ Տոճ նախագահ Ամերիկեան համալսարանի, այս գետինը նուիրեց Պէյրութ քաղաքին այն պայմանաւ որ անոր ներկայ վիճակը պահուի ու հոն իմնաշարժներ չդրուին։

Քաղաքապետական խորհուրդը որոշեց ընդունիլ այս նուէրը ու շնորհակալութիւն յայտնել Ամերիկեան համալսարանի նախագահին։

ՍԱՀՄԱՆԸ ԱՆՀԱՆԴՈՒՐՏ ՍԻՒՐԻԱՑԻՆԵՐ ԿԸ ԲԱՐՁԱԿՆ Ի ԲԱՐՁԱԿՈՒՄ ՈՒՐՑԱՑԻ ՎՐԱՑ...

Վերջին թրքական թերթերու տրուած լուրերէն կը հասկցուի որ թրքո-սիւրիական սահմանին վրայ կացութիւնը շատ գէշ է։ Թիւրք կառավարութիւնը նոր ուժեր բերելու սիպուած է։

26 թուակիր «Փոլիթիխա» թերթին մէջ կը կարդանք։

«Ներքին նախարարութիւնը իմացած է որ սահմանին նեռս գինուած խումբեր մտած են եւ կը յարձակին գիւղացիներու վրայ, պահակները կ'սպանեն եւ ամէն զուլում ի գործ կը դնեն։ Սակայն մեր գիւղացիները սկսած են հետապնդել զանոնք եւ կռուի անոնց հետ։ Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն այս աւազակախումբերը կը ղեկավարեն 1506ոց դաւանանները, որոնք Դամասկոսի մէջ կազմակերպուած են եւ պատրաստած իրենց ծրագիրները։

«Անոնք կը պատրաստուին նոր ապստամբութիւն մը յառաջացնելու, սակայն չյաջողեցան եւ պիտի չյաջողին։ Կառավարութիւնը խիստ միջոցներու դիմած է։

Ուրծայի մէջ հրատարակուող «Միլլի» թերթն ալ կը գրէ.

«Հարիւր զինուած աւազակներ, երեք խումբերու բաժնուած Սիւրիայեն մեր սահմանները յարձակեցան։ Կացութիւնը շատ գէշ է։ Միրալայ Միւսթաֆա պէյ անձամբ սահմանն գնաց»։

Տեղական թերթեր «Անվայ», «Անհրար» եւ «Պայրաղ» այս լուրերը հաղորդելէ վերջ, բուռն կերպով կը յարձակին թիւրք թերթերու վրայ այդ գրպարտութեանց համար եւ կը յայտարարեն որ սահմանի անկարգութիւնը խանգարողները իրենք թիւրքերն են։

ՄԱՍԼՈՑ ՏԵՍՈՒՉԻ ՄԱՀԸ

Կիմանանք որ Լիբանանի մամուլի տեսուչ Պ. Մուզանեար, որ ամիսներ մը ի վեր Տանր էլ պատէրի թոփխատանոցին մէջ կը դարմանուէր, անցած շաբաթ օր կնքած է իր մահը։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ ՈՐԲԱՆ ԳՐԵԼ ԿԱՐԴԱՅ ԳԻՏՑՈՂՆԵՐ ԿԱՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՒ ՍԻՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բարձր Գոմիսարութեան կողմէ պատրաստուած եւ Ազգերու Դատաստանի կոչուած նոր տեղեկագիրի մը կը հասկցուի որ Լիբանանի մէջ գրել կարդալ գիտցողները կը կազմեն բնակչութեան հարիւրին 65ը։ Ասոնցմէ հարիւրին տասը բարձր կրթութիւն ստացած են։

Մինչդեռ Սիւրիոյ մէջ գրել կարդալ գիտցողները ընդհ. բնակչութեան հարիւրին միայն 28ը կը կազմեն։ Անոնցմէ հարիւրին չորսը միայն բարձր կրթութիւն տեսած է։

Պէտէքիները, որոնց ընդհ. թիւրն է 350,000, մի միայն 1100 գրել կարդալ գիտցողներ ունին։ Ասոնց մէջ բարձր կրթութիւն ստացողներ 29 հոգի են։

Ալաուիթներու մէջ գրել կարդալ գիտցողներ հարիւրին 13։ Ճէպէլ Տրիւզի մէջ, հարիւրին վեց։

Լիբանանի մէջ իւրաքանչիւր քառակուսի քիլոմէթրի վրայ կը գտնուի 39, Լաթաքիոյ մէջ 27, Ճ-պէլ Տրիւզի մէջ վեց իսկ Սիւրիոյ մէջ հինգ հոգի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ

«Անհ իլ Ճեհիտ»ի երեկուան թիւին կը տեղեկանանք որ Պէյրութի երեսփոխան Ճօրճ պէյ Թապէր, որ Հապիպ փաշա Սաաթի հետ միասին նոր կառավարութեան ընդդիմադիրներու պետն է, 25 երեսփոխաններու հետ համախոհուդ որոշած են անվստահութիւն յայտնել նոր կառավարութեան հանդէպ եւ գրաւոր տեղեկագիր մը յանձնել հանրապետութեան նախագահին։

Այդ պատագիրն ի հարկէ երեսփոխական ժողովի նիստի պիտի հրաւիրուի եւ մեծամասնութեամբ պիտի հրաժարեցուի նոր կազմելու։ Ըստ «Անհ իլ Ճեհիտ»ի նոր դանդիոնը պիտի կազմէ Հապիպ փաշա Սաաս եւ նոր նախարար պիտի ըլլայ Ճօրճ պէյ Թապէր։

ՓՈԹՈՐԻԿԻ ՎՇԱՆՆԵՐԸ

Հօմսի շրջաններուն մէջ, վերջին փոթորիկներու ընթացքին 600 ոչխարներ կը բաժնուին իրարմէ եւ կը հեռանան հովիւի հսկողութենէ։ Փոթորիկն ու ձիւնը դադրելէ վերջ անոնց տեր հազիւ մէկ չորրորդը կրնայ գտնել. մնացածները կը մնան ձիւներու մէջ եւ կը կորսուին։

ԿԱՆԽԱՀՈՍ ԱՆՀԱՒԱՏԱՐՄՈՒԹԻՒՆ

Ճէպէլ Սամանեն (Հալէպ) կը գրեն թէ Անմէս Ռամազան անուն մարդ մը, իր մանկամարդ կինը Ֆաթմէ Հիսէյն Թալիպ, քսան տարեկան, ձորի մը մէջ սեռ յարաբերութեան մէջ գտնելով երիտասարդի մը հետ, զայն սպաննեց։

Ֆաթմէ երեք ամիսէ ի վեր ամուսնացեր էր։

300 ԲԻԼՕ ՀԱՆԵՐԻ ՈՂՆՉԱՑՈՒՄԸ

Ոսիկան գինուորները ոճրագործ Աշեանին յանձնեցին 300 միլօ հանիւ զոր գրաւեր էին դեկտեմբերին Հարաւային Լիբանանի եզերքին վրայ։

Այս գրաւումը ինչպէս կը յիշեն մեր ընթերցողները, պատճառ եղաւ ոսիկան գինուորի մը մահուան։

Հաւիրը պիտի այրուի Արդարութեան պալատին առջեւի հրապարակին վրայ, մասնաւոր յանձնախումբի մը ներկայութեան։

ՀԱԼԷՊԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

«Էլ Անհրարի Հալէպի թղթակիցը ընտրութեանց շուրջ իր գրած 29 թուականաւոր թղթակցութեան մը մէջ կը գրէ.

Անցածները գրած էինք որ հայ գաղթականներու նոր վիճակագրութիւնը անհրաժեշտ է այս օրեր, որովհետեւ պատասխանական եւ կառավարական շրջանակներ զանոնք 45,000 կը հաշուեն, մինչդեռ անոնց թիւը տասը հազարէն աւելի չէ։

Անա նորէն կը տեսնենք որ կառավարութիւնը կամ Բ. Գոմիսարութիւնը այս հաշտարութիւնը հասկնալ չուզեր եւ գոյութիւն չունեցող գաղթականներ ներկայ կը համարէ։ Այո, նիշդ է որ այդքան հայ գաղթականներ եկան մեր քաղաքը, սակայն անոնք չմնացին, ցրուեցան ուրիշ քաղաքներ։ Պզտիկ օրինակ մը տանք այդ մասին, քանի որ ընտրութեան ցուցակներ կախուած են։

Կախուած ցուցակներու մէջ կան բազմաթիւ հայերու անուններ, որոնք ներկայ չեն մեր քաղաքին մէջ։ Ընտրական շրջանի մը մէջ 500 հայ ընտրելիներու անուններ գրուած են, մինչդեռ հաստատեցինք որ միայն 13 հոգի են անոնք։ Բոլոր շրջաններն ալ միեւնոյն վիճակի մէջ են։

Քանի մը ըլլայ, կառավարութիւնը այս ցուցակները կախելէ վերջ յայտարարեց որ իրեն յայտնուին դժգոհութիւններ։ Ժողովուրդը բուռն կերպով բողոքեց հայերու խնդրին եւ պահանջեց ճշդումը անոնց թիւին։

ԱՆՕԹՈՒԹԵՆԷՆ ԿԸ ՄԵՌՆԻՆ

Հալէպի մօտ գտնուող գիւղերուն մէջ բռնաբարութիւնը մեծ ծաւալ ըստացեր է։ Իսկիպի մէջ, Ֆաթմա անուն 30 տարեկան կին մը, անօրէնութեան պատճառաւ վերջ տուեր է իր կեանքին ինքզինքը բռնաւորելով։

Միւսերէի գիւղին մէջ, երկու երիտասարդներ՝ Անմէս Քորճան եւ Բաստար Քորճան, անօրէնքեն մեռեր են։

ՌԱԹԻՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿԸ ՕՄԱՐ ՊԷՑ ՏԱՌԻՒԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Առեւտրական սենեակը վերջերս իր վարչութիւնը։

Օմար պէյ Տառուի միաձայնութեամբ նախագահ ընտրուեցաւ։ Քսան տարիէ ի վեր ան կը նախագահէ Առեւտ. Սենեակի եւ ութերորդ անգամն է որ ան կը վերընտրուի այս բարձր պաշտօնին։

ԿԱՐԻ ԵՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԳԱՍԸՆԹԱՑՔ

Բարձր Գոմիսարութենէն վաւերացուած վկայեալ յայտնի դերձակուհի Տիկ. Մանկեան, իր առաջին դասընթացքի շրջանաւարտները տալէ վերջ, յառաջիկայ Փետր. 15ին պիտի սկսի երկրորդ դասընթացքի։ Երեք ամսուան կարճ ժամանակամիջոցի ընթացքին ամենաարդիական մեթոդով կը սորվեցնէ կար եւ ձեւ։

Նոր դասընթացքին արձանագրուելու համար պէտք է դիմել մինչեւ Փետր. 15 իր դերձակատունը, Բիւկուրо, «Էլ Թոլ տէ Թրուա Տոֆթոր»ի դիմաց։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

Ի գիտութիւն Հայաստանեաց Եկեղեցւոյ զաւակներուն կը յայտարարուի թէ Ս. Սահակի տօնին առթիւ Անթիլիասի Սրբոց Թարգմանչաց Եկեղեցւոյն մէջ Փետր. 8ը կիրակի առաւօտ Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Կաթող. Փոխանորդ Գեր. Տ. Եղիշէ Ս. Արքեպսկ. Կարօեան և ապա դպրոցական հանդէս մը պիտի կատարուի Տեսչարանի Սրահին մէջ, որուն պիտի նախագահէ Վեհ Տ. Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոս և պիտի ընդունուի ժողովուրդին շնորհաւորութիւնները՝ իր անուան տօնախմբութեան առթիւ։

1931 *Փետր.* 2. *Կնիք Կաթողիկոսարանի*

Անթիլիաս

Լ. ՍԱՐԱՆ

ՎԱՂԸ, ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ ՏԻՆ

Հայ բողոքականաց քաղաքի ժողովարանին մէջ։

ՊԻՏԻ ԲԱՆԽՕՍԷ ՏՕԲ. ԲԻՒԶԱՆԴ ՀԱՍԻՏԵԱՆ

Նիւթն է՝ Արդի առաքելութիւնը

Մուտքը ազատ է։

Լսարանական Յանձնախումբ

ՀԱՄԵՐԳ—ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎԱՍԵՐՍԻՆ ՍԷՋ

ՂԱԶԻՐԻ ԵՒ ԿՍԵՌ ԿՈՅՍԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷՆ

Շաբաթ, 7 Փետրուար, 1931

երեկոյեան ժամը 8.30 ին

Ծանօթ.— Տոմսերը ստանալու համար դիմել՝ պրոֆ. Սարաֆեան եղբարց վաճառատունը, Մամբրէ Հիսարեան եւ Վ. Ուզունեանի գրատուները եւ Ղեւոնդ Տեր. Պետրոսեանի՝ Լիկի սրահը։

Մարզական եւ Գեղարուեստական Երեկոյթ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Զ. Մ Ը. Մ.Ի ՊԷՅՐՈՒԹԻ Մ. ՔԻՒԼԻ ԿՈՂՄԷ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի 12ՐԴ. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻՒ

Հայ Առեւտրականաց Պ. եկեղեցւոյ մէջ, հինգշաբթի 5 փետրուար 1931 երեկոյեան ժամը 8ին

Պիտի ըլլան բանախօսութիւն, նուագ, արտասանութիւն մարզանք սկաուտական երկու պատկերներ. եւայլն։—

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՍՄԵՆԱԲԵՆՏՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՊԻՍՔԻԹՆԵՐԸ

JACOB & CO'S

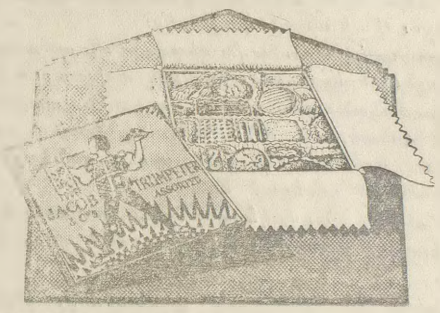

"TRUMPETER ASSORTED"

օտար նպարավաճառներուն բաթիսբրիներուն մօտ։

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Սիւրիոյ եւ Լիբանանի.—

GUREGHIAN FRÈRES

98, Rue de la Poste, P. O. B. 642

BEYROUTH

= 180 =

—Դուք ի՞նչ յանձնարք ունիք ասոր մէջ, բացարձակապէս ոչինչ պատասխանեց Ռէժիս։ Տօքթէ՛օր, այս բանը նորութիւն մը չէ, այնպէս չէ՞, մարդիկ միշտ պաշտպանած են կիները։

— Իսկ ես ձեզի կը կրկնեմ, շեշտեց բժիշկը, թէ՝ ո՛չ մէկ անձկութիւն մի պահէք երէկուան դէպքէն։ Որովհեան ձեզի կը վստահեցնեմ թէ՝ եղածը արեան խոնու�հեւանքն է միայն... որ յառաջ եկած է գուցէ մեծ ճիգէ մը... ուրիշ մէկ խօսքով անոր ձեզի ինքեցնել ուզած հարուածը ինքզինքը սպանեցած է...

— Ա՛լ այդ մասին չի խօսինք, ընդմիջեց Ռէժիս։ Օրիո՛րդ ձեր յիշողութենէն այդ ողբերգական վայրկեանը ջնջեցէք... ինծի խոստացէք միայն որ երբ ապաքինիլ սկսիս, իմ հիմա քաշած դաւերուս իբր փոխարէն ինծի կարգ մը երգեր պիտի երգէք։

— Ո՜հ, բոլոր սրտովս կը խոստանամ զայն, բաւական է իր ձեռքերը միացնելով։

— Ո՞ն ուրեմն, պատրաստ էք։

— Ո՞ր վայրկեանին որ կ'ուզէք, տօքթէ՛օր։

— Հետեւաբար, օրիորդ կը հաճի՞ք սա բարձերը ինծի տալ... գլխուն տակը դրէք զանոնք... քիչ մը կողմնակի... իսկ միւսն ալ ծալելով թիկնաթոռին թեւին վրայ դրէք... շատ լաւ... զայն արմունկին տակը անցուցէք... լա՛ւ է... այս կերպով լաւ կրթնցուած է չէ՞։ Լա՛ւ... հիմա ինչ որ ուզեմ, կարգով ինծի պիտի տաք։ Հանդի՞ստ էք այս նստուածքով, Ռէժիս։

45 = 177 =

Սրահին մէջ գտնուող քանի մը անձեր Ռէժիսին անկէ անցնիլը տեսան բժիշկին կրթնելով, և բան մը չկրցան հասկնալ այս երկրորդ ազէտի մասին բայց շուտով լուրը տարածուեցաւ ու ամէնը իրարու կը կրկնէին.

— Ի՜նչ դժբախտութիւն։ Երէկ մեռել մը, այսօր վիրաւոր մը, տեսնենք ինչ պիտի ըլլայ այս իրիկուան։

Սակայն ոչ մէկ մարդ ամենադոյզն կասկած մը իսկ չունեցաւ այս պատմութեան ճշմարտութեան մասին։

Ռէժիս բաւական դժուարութեամբ և ցաւերով իր սենեակը եկաւ։ Սանդուխներուն վերջին աստիճանները իրեն համար տաժանելի չարչարանք մը եղած էին։

Ռէժիս բժիշկին կը հակառակէր ու կը պնդէր որ սլաքին ծանրը դուրս հանելու գործողութեան ատեն մարդ պէտք չէր ներկայ ըլլար և հարկ չէր տեսներ գինքը նուազեցնել։

Դիպուածական մէկ բաղդով բժիշկը արեւածագին գիւղի հեռաւոր մէկ ծայրէն հիւանդի մը համար կանչուած ըլլալով, Ռէժիս որ չէր ուզեր զայն իր տունէն հարցնել, պարտաւորուեցաւ անոր անցնելու ճամբուն վրայ զայն սպասել։ Այս կերպով անիկա երեք ժամ մնաց գիւղին սահմանակից պուրակին մէջ. անկա վէրքին սաստիկ ցաւէն կը տանջուէր, կը հեծեծար, բայց այն հաստատ որոշումով թէ՝ բժիշկէն զատ ո՛չ մէկ ապրող էակի պիտի վստահէր իր գաղտնիքը։ Հոն դուրժեց ամէն բանի։ Սպասեց ժամերը անոր դարերու պէս երկայն թուեցան... Այսպէս ուժասպառ ու ճաքահատ մնացած էր երբ հուսուէն բժիշկին ինքնաշարժը նշմարեց։

Վերջինը անտաւին մօտենալուն Ռէժիսը տեսնելով

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԴԻԿՏԱՏՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մադրիտ.— Զօր. Պրէյնկիէ հրաժարումը մօտիկ կը թուի քաղաքական շրջանակներու մէջ, սահմանադրական լուսակցութեան 5 պարագուխներուն պոյքոթի որոշման հետևանքով։ Ընկերվարականներն ալ որոշած են չմասնակցիլ ընտրութեանց։

Այս պատճառով կ'աւելնայ այն տպաւորութիւնը թէ թագաւորը Սահմ. կուսակցութեան կոչում պիտի ընէ դիկտատորութեան վերահաստատման համար։ Թիկնածու կը նկատուի Զօր. Մարտինէզ Անիտայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Թիանա.— Երէկ առաւօտ երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ քաղաքին մէջ, խզելով հեռագրական հեռախօսային թելերը։

Քորիցա քաղաքին կեդրոնը 750 տուներ անբնակելի դարձան։ Կան բազմաթիւ մեռեալներ։

Անմիջապէս որ տուները դեղեր սկսան; բնակիչները դաշտերը փախան ուր կը մնան դեռ։

Ռուսական եկեղեցին և դպրոցը քայքայուեցան։ Եղեքտրականը մթաստուեցաւ և քաղաքը մթութեան մէջ է։

Ահմէտ Զօկու թագաւորը որ այժմ Վիեննա կը գտնուի, յայտնեց յայտնեց և հրահանգներ տուաւ արկածեալներուն օժանդակելու համար։ Հաւանական է ու շուտով վերադառնայ։

ԱՆՆԱ ՓԱՒԼՈՎԱՅԻ ՄԱՐՄԻՆԸ ԿԸ ՀԻՊԻԶՈՒԻ

Լոնտոն։— Աննա Փաւլովայի մարմինը այլուեցաւ Կոլոբը Կրէս գիակիզման փուռին մէջ, այ օր կէսօրին, Պէքինկհէմ փալաս Բոտի ռուսկ մատուռին մէջ կրօնական արարողութիւններէ ետք։ Աշխարհի բոլոր կողմերէն շքեղ պսակներ ղրկուած էին։

Եբենոսեայ դագաղը արծաթէ տախտակ մը կը կրէր, հետևեալ արձանագրութեամբ։ «Աննա Փաւլովա տ'Անտրէ։ Ծնած 1885ին մեռած 1931ին»։

Ըստ թերթերուն, պ. տ'Անտրէ, ամուսինը հոչակաւոր պարուհիին, սովիէթական կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած է Փաւլովայի աճիւնները թաղել Լենինկրատի մէջ, ուրկէ հեռացած էր 17 տարի առաջ։

Ռուս կառավարութիւնը հաւաներ է։

— Գելճիքայի թագուհիին անունով, պէյճ դեսպանը պսակ մը դրաւ անմոռանալի արուեստագիտուհիին վրայ։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ 1930Ի ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Փարիզ։— Պանք տը Ֆրանս իր տեղեկագիրը կը հրատարակէ 1930ի շրջանին լատուկ։

Ոսկիի պահեստը աւելցած է 12 միլիար և ½հասած է 53 ուկէս մալիարի։ ասիկա արդիւնքն է Ֆրանս. դրամագլուխներուն երկիր վերադարձին և օտար դրամագլուխներու բերած շահին, որովհետև անոնք կ'ուզեն օգտուիլ Ֆրանք կայունացումէն և ապահովութենէն։

Ֆրանսական շուկային զարգացման պատճառով, հարկ է դիւրացնել երկարատև արտաքին փոխատուութիւնները։

Դրամական հրապարակը յանձնէն պարենաւորուած է մինչև հոկտեմբեր, մինչ Պանք տը Ֆրանս օժանդակած է հաստատ դրամատուներուն, որոնք գանձային առժամեայ տագնապներ ունեցած են։

Դրամատանց կազմակերպութիւնը հաստատ կը մնայ և կատարելապէս առողջ ու կը շարունակէ վստահութիւն ներշնչել։

Ոսկիի և տոկոսներուն յաւելումով, թղթադրամներու շրջաբերութիւնը աւելցած է 8 միլիար 386 միլիոն, այսպէս հասնելով 76 միլիար 155 միլիոնի։

Համաշխարհային տագնապը Ֆրանսայի վրայ ալ անգրադարձած է, բայց առանց անգործութիւն առաջ բերելու։ Այս պատճառով, ճշմարիտ կը թուի թէ Ֆրանսա պիտի յաղթանակէ անցողակի դժուարութիւններուն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

Փարիզ։— Լաւալի դահլիճը խորհրդարանի ներկայացաւ։ Նախարարկ. յայտարարութենէն ետք, կառավարութիւնը 268ի դէմ 312 ձայնով վստահութիւն ստացաւ։

ԱՃԼԱՆԴԱԿ
ՀՐԷՇԻ ՄԸ ԾՆՈՒՆԴԸ ՓՐԷՎԷԶԱՅԻ ՄԷՋ

Փրէվէզայի ամբողջ շրջանը իրար անցած է այլանդակ հրէշի մը ծնունդին պատճառով։ Այս հրէշին ծնունդ տուող կինն է Վ. Քարաքանճանունով հովուհի մը, Փրէվէզայի Մեղայու Տէնտրուին մօտերը, հովուականի մը մէջ։

Հրէշը ունի երկու գլուխ, մէկը միւսէն աւելի մեծ։ Ասոնցմէ մէկուն վրայ կան երկու խոշոր աչքեր, որոնք ճիշտ ու ճիշտ կը նմանին եզան մը աչքերուն։ Իսկ միւս գլխուն վրայ, ծնդհակառակը կան երկու աչքեր, որոնք փոքր անասունի մը աչքերուն կը նմանին։

Հրէշը ունի երկու ձեռքեր և երկու ոտքեր։ Մարմնոյն այս անդամները սակայն ծռած-կուած են մազերով, ճիշտ անասուններու ձեռքերուն ու ոտքերուն նման։ Թէ՛ ոտքերուն և թէ՛ ձեռքերուն մատները, որոնք այլանդակօրէն երկար են, իրարու միացած են բարակ թաղանթով մը։

Ծնելէն վերջը, հրէշը միայն երկու ժամ ապրեցաւ։ Դժբաղդաբար մայրը, իմանալուն պէս իր այլանդակ ծնունդը, սարսափէն յիմարացաւ և այժմ կը գտնուի ողբալի վիճակի մէջ։

Փրէվէզայի ամբողջ շրջանին գիւղացիները, հրէշին այս ծնունդը կը նկատեն շատ գէշ նշան մը։

Հովուականը, ուր կը գտնուի մեռած հրէշը, լեցուած է գիւղացիներով, որոնք կ'ուզեն տեսնել այլանդակ ու անասնակերպ այս ծնունդը։

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՇԱՀԻ ՔԱՎԻՆ ՔՈՒԼԻՃԸ ԻԲՐԵՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐ

Միացեալ Նահանգներու նախկին նախագահը Քալվին Քուլիճ, Սպիտակ Տունէն դուրս գալով հրապարակագիր դառնալէն վերջ, ինչպէս ինք կ'ըսէ, Քուլիճ, իր գրած յօդուածներուն իւրաքանչիւր բառին համար կը ստանայ հինգ տոլար։

Ամէն օր կը հրատարակէ ան 200-250 բառով յօդուածներ, որոնց համար, օրական կը ստանայ 1000-1250 տոլար։ Այսպիսի շահ մը ոչ մէկ, ոչ իսկ ամերիկացի հրապարակագիր մը տեսած է։

Քուլիճ կը գրէ օրուան բոլոր նիւթերուն շուրջ,— քաղաքական, տնտեսական, փիլիսոփայական, գիտական, բայց մասնաւորապէս ճարտարարուեստական և տընտեսագիտական խնդիրներու շուրջ։

ԻՆՔԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿ ԶԵՒ ՄԸ

Գերմանիոյ Ֆորթմունտ քաղաքէն կը հաղորդեն թէ, Բօպէրթ Կօրման անունով բանուոր մը, որ տարիներով երկաթի ձուլարանի մէջ, ինքզինքը նետեց հալած երկաթի զանգուածին մէջ և անուիջապէս տարրալուծուեցաւ։ Նոյն օր առաւօտուն իր ընկեր բանուորներուն կ'ըսէ եղեր թէ հալած մետաղը զինք կը կանչէ...

ՍԱԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ
4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի դրմ.	Սուրկ.
Եգիպտկ. Ոսկեադրմ.	115 50	64
Անգլիկն. »	112 25	617 30
Ֆօրաք »	23 10	127
Թրքական »	16 75	59
Գանա. Օսմանն	27 50	150
Իտալական Լիր 100		663
Ցունական. Տրախմի 100		160
Անգլկ. ոսկի	112	616
Ֆրանս. »	87 25	479
Օսման. »	100	551
Արծաթ մէճիտ		32
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	19 50	
» » Բ.	13 00	
» » Դ.	12 25	

Սեպտեմբեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թիկնոց 5-19

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ միայն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԱՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՓԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1—3

ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ՝վերջ՝ ադրաս հիւանդներուն ձրի։

Ի՞ՆՉ ԳԻՏԵՍ ԹԷ ՎԱՂԸ ՉՊԻՏԻ ԿՐՆԱՍ ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ
Անաւասիկ ՄԵԾ ԱՌԻԹ մը

Իրիկունը ադրաս՝ յաջորդ առաւօտ հարուստ ես արդէն։ ԿԷՍ անգլիական ոսկիով կարելի է ճաշի ՎԻԹԱՐԻ եւ անհաւասալի գումար մը՝ այսինքն.—

Ա. մրցանակը՝ 30,000 Սթերլին
Բ. — 15,000 —
Գ. — 10,000 —

իսկ ասոնցմէ զատ 9 հոգի պիտի ստանան 1000 ական իսկ 360 հոգի 100 ական սթերլին։

Իրլանդական կառավարութեան հսկողութեան տակ գտնուող վերոյիշեալ վիճակահանութիւնը անցեալ Նոյեմբերին բաշխեց մօտ 409,527 սթերլինի գումարը

Արդ, անապարհցէք Ձեր տոմսերը ապահովել, որովհետեւ անոնցմով առաւելութիւնը պիտի ունենաք մասնակցելու թէ՛ Մարս 24ին Տուպլինի մէջ տեղի ունեցող վիճակահանութեան եւ թէ՛ ալ Մարս 27 Լիվերբուլի մէջ տեղի ունեցող ձիարշաւին։

Տոմսերնիդ ապահովեցէք. վերջը չի զղջալու համար, գին 310 Մ. Դ.։

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կարելի է ստանալ մեր Պէյրութի գործակալ՝ Պրն. Պարթեւ Անանեանէ, ինչպէս նաեւ Պրն. Ե. Իշխանեանի դերձակատունէն Պրն. Եղնիկ Քէշիշեանի մօտ։

Իրլանդական հիւանդանոցներու
ի նպաստ վիճակահանութեանց
Սիւրիոյ եւ Լիբանանի վանառորդ՝
ՔԷՇԻՇԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՔ

Սիւրիոյ շրջաններէն եղող դիմումները կանխիկ ըլլալու են, եւ գրել՝ Kechichian Bros. B.P. 654, Beyrouth

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայունբժիշկ Ֆրանսականինիւանդանոցի աչքի, քթի,կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու՝բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր գրասենեակը Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին։ Իր կողմէ տրուած մուտքի թղթով։ Վկայեալ ադրաս՝ դ. ձրի։

— ՏՕՔԹ. Ա. ՊԵՐՃԵԱՆ —

ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ Ի ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. Ա. ԵՒ 1—5 կ. Վ.
ՀԱՆՊԼԱԹ, ՊԷՅՐ ՎԱԼԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ադրաս՝ հարուստներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية

بيروت — البور « وراء محلات اوردي باك »

صاحبها : خليل منيمنة

تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل ما يراد طبعه بأحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة

طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՏՊԱՐԱՆ «ԱԶԱՏ»

ՅՈՎՍԷՓ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ԵՐՎԱՆԻԿ ԱՐԱՊԵԱՆ

Սիւրիոյ եւ Լիբանանի մէջ հայկական միակ կանոնաւոր տպարանը, որ օժտուած է եղեքտրաշարժ լաւագոյն մեքենաներով եւ հայերէն, Ֆրանսերէն, արաբերէն ընտիր ու նոխ տառերով։

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է ՎԷՑԿԱՆ ՓՈՂՈՑ

Կ'սեղմնի տպագրական եւ կազմարարական ամեն կարգի գործեր, կը պատրաստէ քաղաքական եւ գրական գիրքեր, եւայլն։

Ապրանքներ կ'ընդունուին Սիւրիայեն եւ արտասահմանեն. եթէ կ'ուզիք ունալ չափաւոր գիներով նոր գործեր, դիմեցէք ուղղակի տպարան ԶԱՏ։

ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ — ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ
ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ

Եթէ կ'ուզիք նոր լուսանկար մը ունենալ.
Եթէ կ'ուզիք արուեստագէտ մը լիաստակը ունենալ.
Եթէ կ'ուզիք Ձեր բարեկամին լաւագոյն լիաստակ մը տալ.
Անմիջապէս դիմեցէք նեղեւեալ հասցէին, Քափիտսիներու եկեղեցիին դիմացը, որը գնահատուած է օտար եւ հայ լաւագոյնմասնագէտներէ։

ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ — ՖՕԹՕ ԼԷՕՆ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ՎԷՋԻՐ" ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ ԸՆՏԻՐ ԵՒ ՀՈՏԱԻԷՏ ԾԽԱԽՈՏԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ԵՆ

ԾԽԵՑԷՔ ճաեւ ՄԱԹՌՍԵԱՆ, ՏԱՆ
ՍԱՄՍՈՆ ԵՒ ՍԱՄՍՈՆ ՍԷՐԹ ՍԻԿԱՐԷԹՆԵՐԸ
ԵԹԷ ԻՍԿԱՊԷՍ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀ ԾԽԱԽՈՏ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏՃԷՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ - ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Նախկին Interne այժմ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու վիրաբուժական բաժնի։

Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքներու.

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գրասենեակը, Rue Georges Picot, Տօքթ. Նուխոյի աբարթմանին մէջ։

Վիրաբուժական հիւանդները իր կողմանէ կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունիլ։

Առանց խտրութեան ամենազգի ադրաս՝ներու ձրի։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ
ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

Որ պիտի գտնէք պատրաստ և ապպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիճի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՅՐԷՓԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE
ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ԵՒ

ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍԲՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷԴ

Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիմասոլ, Բօրթ—Սայիտ,
Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՅԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՅՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ				Շերպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ			
Էգիպտոս	10000	բօն	8 Փետր.	Դանուբիա	36000	բօն	29 Յուն.
Սատպոիա	10000	=	1 Մարտ	Տարոս	22000	=	2 Փետր.
Էգիպտոս	10000	=	22 =	Տէսիաս	22000	=	16 =
Էգիպտոս	10000	=	14 Մարտ	Սալամանտրա	36000	=	21 =
Սատպոիա	10000	=	25 =	Տեսիա	22000	=	2 Մարտ
Էգիպտոս	10000	=	8 Մայիս	Սուլանզա	27000	=	12 =
Սատպոիա	10000	=	16 =	Տեմեռարա	22000	=	14 =
Սատպոիա	10000	=	7 Յուն.	Դանուբիա	36000	=	27 =
Սատպոիա	10000	=	29 =				

Վերոյիշեալ անգլիական նաւերը օժտուած են Ա. Բ. Գ. կարգի գաղութներով, իսկ Դ.րդ կարգին մէջ կը գրուի մահիճ և ժամուր ու ամառ կերակուր։

Սոյն նաւերով, ինչպէս վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն, նոյնպէս Եբերդուրկէն մեկնող աշխարհատարածք Ռոնալ Մէյլ Լայն քէմ. հոկայ նաւերով ճամբորդներ կ'ընդունինք հարաւային ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

Սիւրիոյ և Լիբանանի ինչպէս նաեւ Արեւելքի Ընդհ. ներկայացուցիչի

Աղբենի Ֆօր—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր — ARBED
Նամակատուն 895 Պէյրութ

անոր քով փութաց։ Նա մանրամասնօրէն տեղեկացաւ խնդրին ու առաջին ակնարկով իսկ խիստ լուրջ դատաւոր առողջական վիճակը քանի որ յարկ եղած անմիջական դարմանումը ժամերէ ի վեր անտեսուած էր։

— Անխոհե՜մ աղայ, մրմռաց, չէ՞ք կրնար դիշերն իսկ դիս կանչել տալ։

— Բայց այն ատեն պիտի դիտցուէր ամէն բան...

— Երբէ՛ք։ չէ՞ որ ուրիշ անգամներ ալ հիւանդ եղած էիք։

— Այո՛, և սակայն քսան պիտի գային, պիտ տեսնէին... այս անշարժութեան մատնուած այս անիծեալ թեւովս չպիտի կրնայի վիճակս ծածկել։ Ես չեմ ուզեր որ ամենափոքր կասկած մը իսկ ունենան այդ աղջկան վրան... կը հասկնաք տոքթէ՛օր, չէ՞...

— Այո՛, այո՛,... հաստատեց բժիշկը նենգամտութեամբ, այո՛, այո՛... արդէն բաւական ատենէ ի վեր հասկցած էի... բայց ժամանակ չկայ կորսնցնելու, հիմայ ձեզ իմ մէկ պաշտօնակցիս տունը պիտի տանիմ։ ասկէ քանի մը քայլ միայն հեռու կը գտնուի։

— Ո՛չ, ո՛չ, քնաւ երբէք։ մի միայն դուք։ ուրիշ ո՛չ ոք կ'ուզեմ ձեր հետը։

— Սակայն գիտէ՛ք թէ որքա՛ն պիտի տանջուիք։

— Ի՞նչ փոյթ։

— Դուք չէք գիտեր թէ ի՞նչ կը նշանակէ այդ ուռած մասները ճեղքել և ուռոսկորը տեղը դնել։

— Գնացուցիչ դեղը չի գտնուած ինչպէ՞ս վերքեր կը ճեղքէին... է՞հ ուրեմն, ես ալ անոնց պէս առանց քնացուելու կ'ուզեմ տոկալ ցաւերուն։ անա իմ որոշումս ա՛լ սի՛ պնդէք, տոքթէ՛օր։

— Շա՛տ լաւ։ երթա՛նք։ միայն թէ վերջէն պիտի զղջաք։ Իսկ չէ՞ք ուզեր որ գոնէ ձեր դիեուորը...

— Ո՛չ, և ոչ ալ անիկա։

— Ցիլեցէ՛ք որ ձեր անձնուէր մէկ մարդն է։

— Ճիշտ է, անկէ վախնալու ո՛ւէէ պատճառ մը չունիմ, բայց և այնպէս եթէ հարցուփորձուի կը վախնամ թէ նախասիրութիւն մը կ'ընէ։

— Ուրեմն աճապարենք։

Ահա այսպէս եղած է անոնց հանդիպումը երբ բժիշկը տուն կը բերէր կէս մը նուազած երիտասարդը։

Ռէժիս իր սենեակը գալուն երբ նստեցաւ զգաց թէ կեանքին մէջ թիկնաթոռը երբէ՛ք այնքան հանգստաւէտ չէր եղած որքան սոյն պահուն։ Ցոգնութեան երկար հառաչանք մը բրթաւ իր կուրծքէն։

Բժիշկը գործողութեան համար պէտք եղած ամէն ինչ պատրաստած էր երբ դուռը զարնուեցաւ։ Մօտն էր եկողը որը կոմսին խնդրանքով հոն զրկուած էր։

— Եկէ՛ք, օրի՛որդ, ու խնդրեմ օգնեցէք ինծի այս անառակ տղան դարմանելու համար, որը նորմանտացիէ մը աւելի յամառ է...

Եւ ցած ձայնով աւելցուց.

— Զուրեց իմ պաշտօնակիցս ներկայ ըլլալը... եւ ոչ ալ քնացուցիչ «քլորոֆորմ»ը։ Ի՞նչ լաւ գործ, իսկ դուք բռնի կերպով անոր քթին կպցուցէք այդ դեղը ... ապա թէ ոչ ա՛լ պիտի բարկացնէ զիս։...

— Ո՛չ, ըսաւ Ռէժիս դէմքը ախրած է, ո՛չ... ձեզի պատուոյ խօսք կ'ուտամ որ Ռէժիս-Ֆրանսուա-Մարիա-Հիասինթ աք Բոթիւ՝ Օռմօնթալի դեր կոմսը երբէք ցաւի հառաչանք մ'անգամ չպիտի հանէ։

— Լա՛ւ ուրեմն, սկսի՛նք։

Մօտ բոլորովին զոդողուող ձայնով վերջապէս կըրցաւ ըսել։

— Ձեզի չեմ կրնար բացատրել թէ՝ ո՛ր ասաիճանի տրամութիւն մը կ'զգամ։

— Ի՞նչ, և ոչ ալ անիկա։

— Ցիլեցէ՛ք որ ձեր անձնուէր մէկ մարդն է։

— Ճիշտ է, անկէ վախնալու ո՛ւէէ պատճառ մը չունիմ, բայց և այնպէս եթէ հարցուփորձուի կը վախնամ թէ նախասիրութիւն մը կ'ընէ։

— Ուրեմն աճապարենք։

Ահա այսպէս եղած է անոնց հանդիպումը երբ բժիշկը տուն կը բերէր կէս մը նուազած երիտասարդը։

Ռէժիս իր սենեակը գալուն երբ նստեցաւ զգաց թէ կեանքին մէջ թիկնաթոռը երբէ՛ք այնքան հանգստաւէտ չէր եղած որքան սոյն պահուն։ Ցոգնութեան երկար հառաչանք մը բրթաւ իր կուրծքէն։

Բժիշկը գործողութեան համար պէտք եղած ամէն ինչ պատրաստած էր երբ դուռը զարնուեցաւ։ Մօտն էր եկողը որը կոմսին խնդրանքով հոն զրկուած էր։

— Եկէ՛ք, օրի՛որդ, ու խնդրեմ օգնեցէք ինծի այս անառակ տղան դարմանելու համար, որը նորմանտացիէ մը աւելի յամառ է...

Եւ ցած ձայնով աւելցուց.

— Զուրեց իմ պաշտօնակիցս ներկայ ըլլալը... եւ ոչ ալ քնացուցիչ «քլորոֆորմ»ը։ Ի՞նչ լաւ գործ, իսկ դուք բռնի կերպով անոր քթին կպցուցէք այդ դեղը ... ապա թէ ոչ ա՛լ պիտի բարկացնէ զիս։...

— Ո՛չ, ըսաւ Ռէժիս դէմքը ախրած է, ո՛չ... ձեզի պատուոյ խօսք կ'ուտամ որ Ռէժիս-Ֆրանսուա-Մարիա-Հիասինթ աք Բոթիւ՝ Օռմօնթալի դեր կոմսը երբէք ցաւի հառաչանք մ'անգամ չպիտի հանէ։

— Լա՛ւ ուրեմն, սկսի՛նք։

Մօտ բոլորովին զոդողուող ձայնով վերջապէս կըրցաւ ըսել։

— Ձեզի չեմ կրնար բացատրել թէ՝ ո՛ր ասաիճանի տրամութիւն մը կ'զգամ։